

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027

wersja zatwierdzona przez Komisję Europejską

6 października 2022 r.

Fundusze Europejskie
dla Polski Wschodniej

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kod CCI	2021PL16RFPR003
Tytuł w języku angielskim	[255 ¹]European Funds for Eastern Poland
Tytuł w języku (językach) narodowym (narodowych)	[255]Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej
Wersja	1.0
Pierwszy rok	[4] 2021
Ostatni rok	[4] 2027
Kwalifikowalny od	01.01.2021
Kwalifikowalny do	31.12.2029
Nr decyzji Komisji	C(2022) 7157 final
Data decyzji Komisji	6.10.2022
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Przesunięcie inne niż istotne (art. 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)	Tak/Nie
Regiony NUTS objęte programem (nie dotyczy EFMRA)	PL62 – Warmińsko - mazurskie PL72 – Świętokrzyskie PL81 – Lubelskie PL82 – Podkarpackie PL84 – Podlaskie PL92 – Mazowiecki regionalny
Dany fundusz(e)	☒ EFRR ☐ Fundusz Spójności ☐ EFS+ ☐ FST ☐ EFMRA
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

¹ Liczby w nawiasach kwadratowych odnoszą się do liczby znaków bez spacji.

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki²

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i)–(viii) i (x) oraz art. 22 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060 (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów”)

Pole tekstowe [30 000]

Opracowanie dedykowanego programu dla PW+, tj. 5 regionów PW (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie) oraz regionu statystycznego: mazowiecki regionalny, stanowi wyraz konsekwentnego podejścia do wsparcia najstabilniej rozwiniętej części kraju. Podstawą programu są: identyfikacja kluczowych potrzeb inwestycyjnych, wnioski z analiz przeprowadzonych na potrzeby średniookresowej strategii rozwoju kraju, a także doświadczenia z wdrażania polityki spójności UE w Polsce.

Makroregion charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju. W 2019 r. wartość **PKB na mieszkańca** PW stanowiła **50-63% średniej unijnej** (UE-27) i **68-86% średniej dla Polski**. Wkład makroregionu w tworzenie PKB kraju (20%) był mniejszy niż wynikałoby z jego potencjału ludnościowego (27,1%). Rozwój koncentruje się wokół największych ośrodków miejskich – stolic woj. PW, które na tle kraju zaliczają się do ośrodków średniej wielkości (największy Lublin ma ok. 340 tys. mieszkańców). Z **75 miast średnich w PW+** (wg KSRR, powyżej 15 tys. mieszkańców), aż **58 traci funkcje społeczno-gospodarcze**. Odbija się to na demografii: w latach 2000-2019 **liczba ludności spadła** z powodu migracji oraz niskiego przyrostu naturalnego. Do innych części kraju wyjechało 279,7 tys. osób (średniorocznie ok. 14 tys.), co stanowi ok. 2,7% jego ludności. Odptyw dotyczy w znacznej mierze osób młodych i lepiej wykształconych, które nie znajdują w makroregionie warunków do życia i rozwoju na miarę swoich aspiracji.

Szczegółowe wyzwania i problemy rozwojowe makroregionu wskazuje SOR oraz KSRR. PW+ charakteryzuje niska dostępność transportowa (wewnętrzna oraz zewnętrzna), niska dostępność do usług publicznych (w tym cyfrowych), dekapitalizacja infrastruktury publicznej, a także niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności. To z kolei powoduje pogarszanie warunków inwestycyjnych, spadek wydajności lokalnych gospodarek, a co za tym idzie – spadek jakości życia i dalszy odptyw mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych, aktywnych, dobrze wykształconych i przedsiębiorczych.

Jednocześnie ostatnie lata pokazały znaczenie i skuteczność polityki spójności w PW. Badanie wpływu polityki spójności na sytuację społeczno-gospodarczą Polski i jej regionów, wskazuje, że w latach 2004-2018 wpływ polityki spójności na konwergencję był najsilniejszy właśnie w PW (od 25% nadrobionego dystansu do średniej UE-27 w lubelskim do 42% w warmińsko-mazurskim było efektem inwestycji z funduszy UE)³. W przypadku regionów o wyższym poziomie rozwoju, wpływ polityki spójności na osiągniętą konwergencję wynosił średnio ok. 1/10 (od 8% do 12%).

² W przypadku programów, które ograniczają się do wspierania celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+, opis strategii programu nie musi odnosić się do wyzwań, o których mowa w art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i), (ii) i (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

³ Badanie pn. *Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2019*, Warszawa 2020, s. 13. Badanie dostępne pod linkiem: <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analizy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/wplyw-polityki-spojnosci-na-rozwoj-spoeczno-gospodarczy-polski-i-regionow-w-latach-2004-2019/>.

Pokazuje to jak duże znaczenie dla rozwoju słabszych regionów ma polityka spójności, w tym dedykowany dla PW dodatkowy instrument finansujący kluczowe inwestycje o znaczeniu ponadregionalnym.

CP 1

Przedsiębiorczość

Poziom rozwoju przedsiębiorczości w PW+ jest stosunkowo niski na tle kraju, co potwierdza m.in. liczba przedsiębiorstw na 1 tys. mieszkańców w PW+ (2020 r.) – 76% średniej krajowej. Przedsiębiorstwa z PW+ osiągają też słabsze efekty finansowe (niższą wartość produkcji sprzedanej na mieszkańca, niższe od średniej przychody na przedsiębiorstwo). Problemem jest niska innowacyjność przedsiębiorstw, niedostateczny zasób środków trwałych oraz niski poziom aktywności inwestycyjnej. W 2019 r. wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na mieszkańca wahała się w regionach PW+ od 52% do 78% średniej krajowej. Istotną barierą jest niska wydajność pracy (mierzona wartością dodaną brutto na pracującego w 2018 r): PW+ – 98,9 tys. zł, Polska – 123,5 tys. zł. Dominujące w strukturze przedsiębiorstw MŚP nie wykorzystują w pełni potencjału związanego ze wzrostem innowacyjności.

Jednym z głównych czynników determinujących niski poziom konkurencyjności firm w PW+ jest niskie wykorzystanie nowoczesnych technologii, w tym automatów i robotów. Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących roboty w PW+ jest niższy od średniej krajowej.

Ważną barierą są niedostateczne kompetencje przedsiębiorców w zakresie tworzenia i realizacji długofalowych strategii biznesowych, w tym związanych z transformacją w kierunku Przemysłu 4.0 oraz gospodarki o obiegu zamkniętym, jak również niska skłonność do korzystania ze wsparcia zewnętrznego, w tym z profesjonalnego doradztwa.

Projektowane wsparcie ma na celu zatrzymanie młodych i przedsiębiorczych osób w PW+, a z drugiej strony zachęcenie lokalnych przedsiębiorstw do wdrażania nowoczesnych technologii, w tym automatyzacji procesów.

Także potencjał turystyczny PW+ jest wciąż nie w pełni wykorzystany i skomercjalizowany. Konkurencyjność firm z branży turystycznej została dodatkowo osłabiona na skutek COVID-19. Odbudowa pozycji tych firm wymaga stworzenia długookresowego systemu wsparcia: na działalność bieżącą oraz inwestycje.

Biorąc pod uwagę powyższe wyzwania, głównym celem interwencji jest wzrost produktywności i innowacyjności MŚP. Proces ten wymaga ukierunkowania działań na absorpcję innowacji w warunkach gospodarki neutralnej klimatycznie, o obiegu zamkniętym, opartej na cyfryzacji, automatyzacji i robotyzacji działalności produkcyjnej i usługowej. Dalsze stymulowanie rozwoju gospodarczego w PW+ wymaga kontynuacji wsparcia przedsiębiorczości, w tym startupowej, zwiększania konkurencyjności firm oraz budowania i wzmacniania potencjału sektora MŚP do podejmowania działań rozwojowych, także w warunkach szoku rynkowego (*resilience*).

Celem realizacji kompleksowych projektów będzie opracowanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych w oparciu o założenia gospodarki o obiegu zamkniętym i Przemysłu 4.0. przy wykorzystaniu profesjonalnego doradztwa, a także podnoszenie kwalifikacji przedsiębiorców.

Wsparcie FEPW będzie komplementarne do interwencji RP PW+. RP PW+ realizują interwencję dopasowaną do specyfiki pojedynczego województwa w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji, natomiast FEPW koncentruje się na wspólnych dla woj. PW+ regionalnych inteligentnych specjalizacjach. Oferta FEPW uzupełni wsparcie FENG, gdzie położono nacisk na wysoko innowacyjne projekty z komponentem B+R.

W uzupełnieniu interwencji FEPW skierowanej do nowo utworzonych startupów wsparcie innych programów będzie kierowane do przedsiębiorstw już funkcjonujących na rynku, nowo utworzonych bez wymogu innowacyjności (RP PW+) oraz do wysoko technologicznych spółek znajdujących się na bardziej zaawansowanym etapie rozwoju (FENG). Taki rodzaj wsparcia będzie stanowić kolejny, komplementarny etap na ścieżce rozwoju startupów wynikubowanych w ramach FEPW.

Wsparcie FEPW w zakresie podnoszenia kompetencji będzie wynikało ze strategii rozwoju danego MŚP i będzie komplementarne do wsparcia FERS – szkoleń otwartych i usług dostępnych dla ogółu przedsiębiorców w ramach Bazy Usług Rozwojowych.

Wsparcie konkurencyjności MŚP w oparciu o zasady gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) będzie komplementarne do FEnIKS, w którym planuje się rozwój m.in. zaawansowanych systemów selektywnego zbierania i zagospodarowania odpadów, ich przetwarzania, odzysku i recyklingu.

Wsparcie w formie instrumentów finansowych na inwestycje przedsiębiorstw w sektorze turystyki będzie komplementarne do wsparcia tworzenia ponadregionalnych szlaków turystycznych w CP4 oraz do wsparcia turystyki na poziomie regionalnym. Interwencja odpowiada wyzwaniom wskazanym w unijnych i krajowych dokumentach strategicznych. Zalecenia **SK - Polska 2019** w odniesieniu do CP1 dotyczą zwiększenia konkurencyjności MŚP w szczególności przez wspieranie działań zwiększających wydajność, takich jak poprawa technologii, praktyk zarządzania i umiejętności w miejscu pracy w celu lepszej integracji w globalnych łańcuchach wartości, a także dalszego stymulowania środowiska przedsiębiorczości, w tym ułatwienia dostępu do zaawansowanych usług dla przedsiębiorstw.

Interwencja odpowiada na wyzwania **EZŁ** przez wsparcie przedsiębiorstw w transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

Ponadto wsparcie przyczyni się do realizacji **SUE RMB**, cel 2 Wzrost dobrobytu, obszar Innowacje.

Zaprogramowane wsparcie odpowiada na wyzwania **SOR** (cel szczegółowy I i II), **Strategii Produktywności 2030** [kierunki interwencji: IV.1.4 Rozwój ekosystemu wsparcia startupów w Polsce; I.1.4 Ekoprojektowanie; III.2 Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw; VII.2.2. Wzmocnienie konkurencyjności polskiej turystyki].

Interwencja wpisuje się również w priorytety **KSRR** w zakresie celu 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo, 1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki w makroregionie wschodniej Polski.

Analiza interwencji realizowanej w latach 2014-2020 w obszarze przedsiębiorczości⁴ wykazała, że POPW 2014-2020 przyczynia się do rozwoju gospodarki PW. Wsparcie wpływa na poprawę PKB makroregionu, podbudza inwestycje (w szczytowym momencie oddziaływania POPW inwestycje w makroregionie wzrosły nawet o 8%), stymuluje działalność B+R (wzrost nakładów, głównie prywatnych), poprawia sytuację na rynku pracy (wzrost produktywności pracy i płac). Korzystne oddziaływanie POPW obejmuje również pośrednio firmy, sektory i regiony spoza PW. Program przeciwdziała marginalizacji makroregionu, a jego efekty charakteryzują się relatywnie wysokim poziomem trwałości.

⁴ Na podstawie badania Analiza efektów wybranych działań POIR i POPW 2014-2020 na poziomie sektorowym i makroekonomicznym za pomocą modelu makroekonomicznego – faza II, 2020, WiseEuropa i Ecorys

CP 2

Energia

W PW+ identyfikowane jest rosnące zużycie energii elektrycznej wynikające ze wzrostu gospodarczego oraz rosnące znaczenie OZE, co wiąże się z koniecznością przyłączania nowych, rozproszonych źródeł energii do sieci elektroenergetycznej.

Inwestycje w obszarze energetyki są niezbędne ze względu na stan sieci dystrybucyjnej w PW+ (76% linii dystrybucyjnych to linie napowietrzne bardziej narażone na awarie niż kablowe, w pozostałej części kraju – 64%), stan techniczny (większość linii ma ponad 25 lat) oraz brak sieci zapewniających wymagane dla przemysłu napięcie na wybranych obszarach. Szczegółowe dane wskazują, iż udział linii kablowych w liniach średniego napięcia (SN) w PW+ jest mniejszy (18,3%) niż w pozostałej części kraju (33,2%). Ciągi SN w PW+ są też dłuższe niż w pozostałej części kraju (odpowiednio: 19 i 12 km) i występuje ponad 2-krotnie wyższy udział ciągów SN o długości powyżej 50 km (12,3% i 4,8%), co wiąże się z większymi skutkami potencjalnych awarii w porównaniu z resztą kraju.

Ponadto PW wyróżnia się na tle kraju wyższym tempem produkcji energii z OZE (niemal 10-krotny wzrost w 2019 r. w stosunku do 2005 r., w kraju – 6,5-krotny) oraz 2 razy wyższym udziałem takiej energii w stosunku do ogółu wyprodukowanej energii (w 2019 r. dla kraju – 15,5%, w PW – 31,4%).

Wsparcie infrastruktury elektroenergetycznej w POiŚ 2014 - 2020 nie przyniosło oczekiwanych rezultatów. Z uwagi na małą podaż projektów z PW, mimo znaczących potrzeb, jedynie 4% środków UE trafiło do PW. To uzasadnia przygotowanie i realizację kluczowych inwestycji (lista projektów) w programie dedykowanym PW+.

Wspierany będzie rozwój inteligentnych rozwiązań typu *smart grids* oraz stabilność i sprawność pracy sieci dystrybucyjnych. To pozwoli na zaspokojenie zwiększonego popytu na energię w przemyśle (automatyzacja, robotyzacja), transporcie (elektryfikacja kolei, elektromobilność).

Planowana interwencja odpowiada na priorytety KPEiK, w szczególności wpisuje się w działania ukierunkowane na zwiększenie udziału OZE w finalnym zużyciu energii, a także działania związane z promowaniem zeroemisyjnych paliw alternatywnych, w tym elektromobilności. Wsparcie systemu dystrybucji ma istotne znaczenie dla zwiększającego się udziału OZE w miksie energetycznym.

Wsparcie jest zgodne z zasadą *Energy Efficiency First* – w zakresie zmniejszania strat energii i tworzenia warunków do większej skali działań w zakresie efektywności energetycznej u odbiorców końcowych. UP na lata 2021 – 2027 przewiduje finansowanie inwestycji związanych z poprawą efektywności energetycznej w całym łańcuchu energetycznym, w tym podczas wytwarzania, przesyłu, dystrybucji i końcowego zużycia energii. FEPW oddziałuje na poprawę efektywności na etapie dystrybucji i tworzy warunki techniczne do większego zaangażowania odbiorców w zakresie oszczędności energii. W efekcie interwencja będzie korzystna dla środowiska.

Interwencja wpisuje się w priorytety PEP2040.

Interwencja jest komplementarna z planowaną w FEniKS – w FEPW będzie stosowany niekonkurencyjny tryb wyboru projektów. Ponadto jest komplementarna do wsparcia rozwoju OZE z poziomu krajowego i regionalnego.

Interwencja wpisuje się w wyzwania określone w **SK – Polska 2019**: sieci energetyczne mogą odgrywać kluczową rolę w zwiększaniu wydajności i ułatwiać sprawne funkcjonowanie rynku oraz wdrażanie inwestycji ukierunkowanych na innowacje, a wyższa efektywność energetyczna

i szersze wykorzystanie OZE umożliwi przejście na czystsza energię oraz pomoże ograniczyć emisję gazów cieplarnianych i zanieczyszczenie powietrza. Planowana do wsparcia modernizacja sieci energetycznych odgrywa kluczową rolę w zwiększaniu efektywności energetycznej w zakresie dystrybucji energii oraz jednocześnie we włączaniu energii pochodzącej z OZE do systemu energetycznego. Nowoczesne i wyposażone w inteligentne rozwiązania sieci ułatwiają sprawne funkcjonowanie rynku energetycznego i tworzą warunki do nowych inwestycji związanych z transformacją sektora energetycznego, w tym integracji rozproszonych źródeł energii wspieranych przede wszystkim w programach regionalnych.

Wsparcie wpisuje się w **EZŁ** w zakresie dostarczania czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii – zapewnienia inteligentnej infrastruktury dla neutralności klimatycznej, zgodnie z art. 2 Europejskiego prawa o klimacie. Przyczyni się do realizacji **SUE RMB**, cel 2 *Rozwój połączeń w regionie*, obszar Energia.

Wsparcie odpowiada na wyzwania **SOR** i **KSRR**: . tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki w PW. Także – priorytety KPEiK, obszar „wewnętrzny rynek energii” w zakresie wsparcia dystrybucji energii elektrycznej, inteligentnych sieci energetycznych wraz z inteligentnym opomiarowaniem. Planowana interwencja zakotwiczona jest również w PEP2040.

Adaptacja do zmian klimatu

Skutki zmian klimatu mogą zagrażać stabilnemu wzrostowi społeczno-gospodarczemu, szczególnie na obszarach zurbanizowanych. Intensywność zmian klimatu w Polsce jest zróżnicowana przestrzennie.

Zmiany klimatu, o największym negatywnym wpływie na makroregion i jego miasta to przede wszystkim: wzrost maksymalnej temperatury w lecie oraz wydłużenie okresów gorących (dni z temperaturą maksymalną przewyższającą 25°C), wydłużenie okresów bezopadowych (z opadem <1 mm/dobę) i ich współwystępowanie z okresami wysokich temperatur powodujących susze oraz wzrost częstotliwości opadów intensywnych (>10 mm/dobę) i opadów ulewnych (>20mm/dobę).

Zagrożenia te dotyczą całej Polski, jednak będą szczególnie nasilone w jej wschodniej lub południowo-wschodniej części. Do innych zagrożeń w miastach PW+ należą wichury, powodzie ze strony rzek, osuwiska, koncentracja zanieczyszczeń powietrza i mrozy.

Blisko połowa (48%) mieszkańców PW mieszka w miastach, których znacznie przekształcona przestrzeń zaburza obieg wody w ekosystemach. W konsekwencji miasta dotkliwiej odczuwają skutki wysokich temperatur oraz krótkich, ale intensywnych opadów deszczu. Upowszechniające się zjawisko miejskich wysp ciepła często stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia.

Niezbędne jest zatem wsparcie odporności miast na zmiany klimatu, dla poprawy zdrowia i komfortu życia mieszkańców. Z uwagi na dużą liczbę MSTFS-G w PW+, uzupełniająco realizowane będą przedsięwzięcia zwiększające zdolności administracyjne JST oraz działania informacyjno-promocyjne kierowane do lokalnych społeczności. Inwestycje będą realizowały przede wszystkim cele społeczne i ekologiczne.

Wsparcie będzie komplementarne do interwencji FEnIKS. Wsparcie zdolności administracyjnych, będzie komplementarnie do inicjatyw finansowanych z PT FUE, m.in. Centrum Wsparcia Doradczego czy działań na rzecz ZIT, m.in. w zakresie planowania strategicznego i przestrzennego.

Wsparcie z FEPW jest zgodne z zaleceniami **SK – Polska 2019** w odniesieniu do CP 2: wdrożenie planów adaptacji miast do zmian klimatu; odpowiada celom **SOR** oraz **KSRR** w zakresie wzmocnienia miast subregionalnych, w szczególności MŚTFS-G. Wsparcie wpisuje się również w *SPA 2020*, w *Politykę Ekologiczną Państwa 2030* oraz *KPEiK*, w szczególności przez zapewnienie

zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego.

Inwestycje POIŚ 2014-2020 w zakresie adaptacji były ocenione pozytywnie, jako stanowiące odpowiedź na faktyczne potrzeby występujące na poziomie samorządów. Dlatego należy analogicznym wsparciem objąć MŚTFS-G. Wskazane miasta zostaną w FEPW wsparte również w zakresie opracowania planów adaptacji do zmian klimatu.

Bioróżnorodność

PW+ jest jednym z najbardziej cennych obszarów pod względem bioróżnorodności w Polsce. Charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem krajobrazu i wysyceniem obszarami cennymi przyrodniczo. Podczas gdy w Polsce obszary prawnie chronione stanowią ok. 32 % powierzchni (lądowej), w PW+ udział ten wynosi ok. 37%; w tym dla woj. świętokrzyskiego 65%, a woj. warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego ok. 45%.

W PW+ wyższy niż przeciętnie dla kraju (4,8% powierzchni obszarów chronionych) udział mają obszary o najwyższej formie ochrony tj. parki narodowe i rezerwy przyrody. W PW+ jest to 5,6%, z najwyższym udziałem w woj. podlaskim – 18,1%. W PW+ znajduje się 10 z 23 parków narodowych (54% powierzchni parków narodowych) w Polsce.

PW+ wyróżnia się na tle kraju większym udziałem obszarów NATURA 2000 w powierzchni ogółem.

Ze względu na ryzyka wynikające z aktywności człowieka wskazane jest wsparcie ochrony przyrody i bioróżnorodności, w tym udrażnianie i przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym. Zakres ten będzie wspierany w FEPW uzupełniająco do interwencji FENIKS, programów regionalnych i Interreg.

Interwencja wpisuje się w **EZŁ** w zakresie ochrony bioróżnorodności oraz wyzwania *Unijnej Strategii na rzecz Bioróżnorodności 2030*, gdzie wskazano, iż rozwiązania oparte na zasobach przyrody będą miały zasadnicze znaczenie dla redukcji emisji i przystosowania do zmian klimatu. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności wsparte rozwijaniem bazy edukacyjnej to podstawa zrównoważonego rozwoju obszarów cennych przyrodniczo.

Wsparcie jest zgodne z **SOR**, gdzie wskazano na zagrożenie dla stabilności ekosystemów związane z utratą bioróżnorodności i z **KSRR** – wspieranie różnorodności biologicznej i ochronę przyrody. Wsparcie wpisuje się w *Politykę Ekologiczną Państwa 2030*, w zakresie poprawy stanu różnorodności biologicznej, w tym doskonalenie systemu ochrony przyrody, zachowanie i przywracanie siedlisk oraz populacji zagrożonych gatunków, utrzymanie i odbudowę funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka oraz w *Priorytetowe Ramy Działań dla sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021-2027*.

Wsparcie POIŚ 2014-2020 skierowane do obszarów chronionych, szczególnie do parków narodowych, zostało ocenione jako wysoce skuteczne. Obejmowało ono m.in. działalność edukacyjną w odniesieniu do mieszkańców i turystów, co przyczynia się do budowania świadomości ekologicznej, a ta sprzyja ochronie bioróżnorodności.

Mobilność miejska

PW+ charakteryzują niekorzystne uwarunkowania rozwoju transportu publicznego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych tj. niska gęstość zaludnienia, niski wskaźnik urbanizacji, niewielka liczba miast, dla których transport zbiorowy staje się bardziej atrakcyjny od indywidualnego, rosnący dynamicznie wskaźnik motoryzacji. Pomimo regularnego od 2010 r. spadku liczby pasażerów komunikacji miejskiej, niewielki wzrost obserwuje się w dużych miastach, co wiąże się z inwestycjami w latach 2003-2020. Mimo skutecznie wdrożonych usprawnień, nadal istnieją

potrzeby inwestycyjne podyktowane m.in. względami ekologicznymi i przechodzeniem na gospodarkę niskoemisyjną.

Stąd FEPW przewiduje wsparcie na rzecz ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu miejskiego, dla zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i zwiększenia efektywności systemu transportowego, w tym aktywnych form mobilności.

W stolicach woj. PW i ich obszarach funkcjonalnych kontynuowane będzie wsparcie zrównoważonej mobilności miejskiej, pozostałe miasta wojewódzkie obejmie FEniKS, (tak jak w latach 2007-2013 oraz 2014-2020). Analogiczną interwencję FEPW dla MŚTFS-G i wybranych ośrodków subregionalnych, powyżej 50 tys. mieszkańców (organizatorzy transportu miejskiego), dopełnią programy regionalne (projekty ujęte w instrumentach terytorialnych – demarkacja listą projektów).

Interwencja odpowiada na wyzwania w **SK – Polska 2019**: wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, dla promowania zintegrowanego, czystego i bezpiecznego transportu publicznego oraz aktywnych form mobilności, zgodnie z planami zrównoważonej mobilności miejskiej, m.in. w celu poprawy połączeń miast z ich strefami dojazdu. Wsparcie wpisuje się w priorytety **EZŁ** – rozwój zrównoważonej i niskoemisyjnej mobilności miejskiej oraz unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości*.

Interwencja jest zgodna z celami **SOR** i **KSRR**: rozwój zintegrowanych systemów transportu publicznego w miastach przy wykorzystaniu niskoemisyjnych środków transportu. Także ze SZRT: w PW wspierany będzie rozwój czystego transportu publicznego dla zapewnienia dostępu do lokalnych rynków pracy; oraz z KPEiK; „obniżenie emisyjności” przez modernizację i rozbudowę infrastruktury transportowej i unowocześnianie taboru z wykorzystaniem paliw alternatywnych.

Analizy wskazują na pozytywne efekty inwestycji w transport miejski w postaci projektów kompleksowych, tj. łączących infrastrukturę, zakup taboru, ITS. Takie wsparcie wpływa pozytywnie na integrację i unowocześnienie systemów transportowych, poprawia komfort podróżowania i życia mieszkańców (ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu). Doświadczenia z wdrażania PO RPW i POPW wskazują również, że indywidualne wsparcie beneficjentów przez instytucje systemu zapewnia sprawne i efektywne wdrażanie kompleksowych projektów.

CP 3

Infrastruktura drogowa

Barierą rozwoju PW+ jest nadal niska dostępność transportowa, która wynika z peryferyjnego położenia i historycznie słabszego rozwoju infrastruktury sieciowej. Świadczą o tym niska dostępność potencjałowa, tak w wariacie multimodalnym, jak i tylko drogowym. W 2017 r. wartości Wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT) w woj. PW należały do najniższych (70-80% średniej krajowej). Jedynie dla woj. świętokrzyskiego WMDT wyraźnie przekracza średnią.

Dlatego wsparcie FEPW zostanie skierowane na rozwój dróg wskazanych w Regionalnych Planach Transportowych. Inwestycje zostaną skierowane głównie na poprawę dostępu do sieci TEN-T. Komplementarne wsparcie programów regionalnych zostanie zdemarkowane listą projektów.

Interwencja odpowiada wyzwaniom w **SK – Polska 2019** dla CP3: dalsze ograniczanie wpływu transportu na środowisko i poprawa bezpieczeństwa; oraz w unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości*. Zakres wsparcia wpisuje się również w **SUE RMB** cel 2 – Rozwój połączeń w regionie, obszar Transport.

Wsparcie wpisuje się w wyzwania **SOR** dot. poprawy dostępności drogowej PW przez integrację krajowych i regionalnych układów komunikacyjnych z siecią dróg ekspresowych. Interwencja wpisuje się w **KSRR** oraz SZRT gdzie wskazano, iż na obszarze PW realizowane będą inwestycje polegające na budowie, przebudowie poszczególnych rodzajów dróg. Uzupełniająco realizowane będą inwestycje w obwodnice miast najbardziej obciążonych ruchem samochodów ciężarowych, celem wyprowadzenia z nich ruchu tranzytowego.

Dotychczasowe inwestycje drogowe wpłynęły pozytywnie na rozwój makroregionu, m.in. na poprawę bezpieczeństwa, oszczędność czasu przejazdów, dostępność do terenów inwestycyjnych czy atrakcji turystycznych. Inwestycje przyniosły pośrednie skutki społeczno-ekonomiczne jak np. zwiększenie poziomu zamożności ludności w powiatach, w których realizowano inwestycje. Mimo że polityka spójności po 2004 r. miała istotny wpływ na poprawę dostępności, jakości oraz funkcjonalności transportu, to słaba sytuacja wyjściowa PW+ uzasadnia kontynuację wsparcia.

Infrastruktura kolejowa

Woj. PW należą do najmniej dostępnych kolejowo w kraju (dane z 2017 r.). Najniższą dostępność ma woj. podlaskie. Niską dostępność – rozległe peryferia w woj. podkarpackim, we wschodnich częściach woj.: lubelskiego, warmińsko-mazurskiego i świętokrzyskiego oraz regionu (NUTS 2) mazowiecki regionalny. Pomimo zmian wartości bezwzględnych wskaźnika dostępności pomiędzy 2003 i 2017 r. oraz prognozowanego wzrostu w PW w 2023 r., dysproporcja pomiędzy makroregionem a pozostałym obszarem Polski pozostaje znacząca. Słaby stan infrastruktury kolejowej wpływa negatywnie na możliwości przewozów pasażerskich i potencjał do ich rozwijania.

Dlatego FEPW będzie wspierać infrastrukturę sieci kolejowej, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej (kontynuacja POPW 2014-2020). Inwestycje będą komplementarne do projektów na krajowej i międzynarodowej sieci kolejowej w FENIKS oraz instrumencie „Łącząc Europę” (demarkacja listą projektów w programie wieloletnim, obejmującym inwestycje PKP PLK S.A. - aktualizacja Krajowego Programu Kolejowego). Inwestycje dopełnią środki RP przeznaczone na regionalną infrastrukturę kolejową: dworce i tabor.

Interwencja odpowiada wyzwaniom w **SK – Polska 2019** dla CP3: wyeliminowanie luk w kolejowej sieci TEN-T, wsparcie przejścia od transportu drogowego do kolejowego i innych zrównoważonych form transportu oraz dalszego ograniczenia wpływu transportu na środowisko i poprawę jego bezpieczeństwa. Wsparcie wpisuje się w priorytety **EZŁ** – przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność, stworzenie alternatywy dla transportu drogowego i zwiększenie możliwości przewozowych kolei; oraz unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości*. Ponadto wsparcie realizuje **SUE RMB**, cel 2 Rozwój połączeń w regionie, obszar: Transport.

Poprawa dostępności kolejowej PW zapewniająca włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową jest jednym z celów **SOR** i **KSRR**. Ponadto zgodnie ze SZRT na obszarze PW kontynuowane będą inwestycje związane z modernizacją i budową nowych odcinków linii kolejowych tworzących Wschodnią Magistralę Kolejową dla lepszej dostępności transportowej tej części kraju. Interwencja będzie zgodna z KPEiK; wymiar: „obniżenie emisyjności” poprzez wspieranie projektów z zakresu transportu kolejowego przyjaznego środowisku oraz dążenie do stworzenia warunków sprzyjających przenoszeniu przewozów z dróg na kolej.

Doświadczenie i zbudowany potencjał instytucjonalny dla inwestycji kolejowych wskazują m.in. że krajowy poziom zarządzania pozwala na sprawniejszą realizację inwestycji, których

beneficjentem jest podmiot podlegający bezpośrednio pod władzę centralną. Ponadto, zarządzanie ryzykiem jest efektywniejsze w przypadku ograniczonej liczby projektów, co przekłada się na sprawniejsze i szybsze tempo realizacji inwestycji. Inwestycje kolejowe zrealizowane w makroregionie pozwoliły na zwiększenie prędkości przewozów oraz podniesienie bezpieczeństwa i komfortu podróży. Jednak wieloletnie zaległości inwestycyjne uzasadniają kontynuację inwestycji, które zapewnią spójną sieć połączeń o odpowiednim standardzie.

CP 4

Turystyka

Unikalne walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne to wciąż nie w pełni wykorzystany gospodarczo potencjał makroregionu. W PW+ wciąż potrzeba rozwiniętych (na miarę Green Velo) produktów turystycznych o ponadregionalnym znaczeniu. Niedofinansowanie PW+ powoduje, że jej oferta i infrastruktura turystyczna charakteryzują się relatywnie niższym standardem. Dodatkową barierą dla funkcjonowania turystyki była epidemia COVID-19.

PW+ wyróżnia się wyższym udziałem obszarów chronionych w powierzchni (lądowej) ogółem. Podczas gdy w kraju stanowią one ok. 32 %, to w PW+ – ok. 37%. Wysoki udział obszarów chronionych ogranicza możliwość rozwoju przemysłu, ale jednocześnie stanowi ważny czynnik rozwoju przemysłów czasu wolnego, w tym turystyki i rekreacji. Stanowi środowisko sprzyjające prowadzeniu aktywności gospodarczych takich jak: eko-, agroturystyka, edukacja ekologiczna, przyrodolecznictwo i lecznictwo uzdrowiskowe. Barierą dla wykorzystania tego potencjału jest słabe wyposażenie w infrastrukturę turystyczną.

Średnia gęstość szlaków turystycznych w Polsce w 2018 r. wyniosła 25,3 km na 100 km² powierzchni, w PW – tylko 17,4 km na 100 km². Największą gęstość szlaków – choć wciąż poniżej średniej – odnotowano w woj. świętokrzyskim (22,7 km/100 km²) oraz podlaskim (21,6 km/100 km²), natomiast najmniejszą w regionie Mazowiecki regionalny oraz w woj. podkarpackim i warmińsko-mazurskim (odpowiednio 9,4, 12,8 i 12,5 km/100 km²).

Na znaczenie inwestycji w szlaki turystyczne wskazywali respondenci badania POT (*Turystyka rowerowa w Polsce⁵ – raport z badania jakościowego 2020 r.*). Większość klientów indywidualnych w pandemii planowała wycieczki na terenie Polski, korzystając m.in. ze szlaku Green Velo, wskazując, iż właśnie Green Velo stanowi dobry przykład poprawiającej się infrastruktury rowerowej. Badani wskazywali również, iż chcieliby mieć możliwość połączenia wycieczki rowerowej z innymi aktywnościami np. spływem kajakowym, zwiedzaniem miejscowych atrakcji (muzeów, zamków, gór).

Dla rozwoju społeczno-gospodarczego PW+ należy więc wspierać scalanie atrakcji turystycznych w jednolite, dojrzałe produkty turystyczne o ponadregionalnym charakterze, a także dostosowanie lokalnych branż do oferowania lepszej jakości usług.

Wsparcie turystyki w FEPW (szlaki ponadregionalne) będzie komplementarne do interwencji w programach regionalnych (projekty na terenie jednego województwa) i w ramach programów Interreg. Wsparcie z FEPW będzie przeznaczone na inwestycje w infrastrukturę, wokół której będzie funkcjonował zintegrowany produkt turystyczny, podczas gdy z KPO – na podnoszenie lub

⁵ *Turystyka rowerowa w Polsce⁵ – raport z badania jakościowego (2020 r.)*

<https://www.pot.gov.pl/pl/nawosci/wiadomosci-z-pot/pot-prezentuje-nowe-badanie-jakosciowe-popytu-na-turystyke-rowerowa>).

zmianę kwalifikacji pracowników branży turystycznej oraz bieżącą działalność przedsiębiorstw z branż HoReCa i turystycznej w odpowiedzi na gospodarcze skutki COVID-19.

Interwencja FEPW odpowiada na wyzwania **SK – Polska 2019**, CP4: zintegrowanie działań na rzecz aktywnego włączenia osób w mniej korzystnym położeniu. Odpowiada również na *rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie opracowania strategii UE na rzecz zrównoważonej turystyki po wybuchu epidemii COVID-19*, w której podkreślono potrzebę finansowania projektów turystycznych w programach. Wsparcie jest ukierunkowane również na wdrażanie zasad równouprawnienia płci, równych szans, dialogu społecznego, integracji osób z niepełnosprawnościami *Europejskiego filaru praw socjalnych*. Przyczyni się również do realizacji SUE RMB - cel 3 – Wzrost dobrobytu, obszar Turystyka.

Interwencja wpisuje się w **SOR i KSRR**, gdzie podkreślono, że bogactwo przyrodnicze może stanowić czynnik rozwoju makroregionu oraz podnosić jego atrakcyjność osiedleńczą. Interwencja wspiera też realizację **SRKS**, gdzie uznano, że niewykorzystany potencjał szlaków kulturowych, stanowić może istotne narzędzie w pobudzaniu rozwoju gospodarczego. Propozycja wsparcia wynika również z pozytywnych doświadczeń z realizacji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.

Szacuje się, że w ramach alokacji FEPW na rzecz rozwoju obszarów wiejskich zostanie przeznaczony ok. 500 mln euro. Szczegółowy zakres, forma oraz kwota wsparcia przeznaczonego na te cele zostanie określona na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów FEPW.

Cele Programu

Z tak zdiagnozowanych wyzwań wynika następujący układ celów programu.

Cel główny:

Utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności gospodarki oraz wyższej jakości życia w PW+

Cel główny zostanie osiągnięty przy pomocy następujących **celów szczegółowych**:

- I. Wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw
- II. Wzmacnianie atrakcyjności osadniczej miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu
- III. Zwiększenie dostępności transportowej makroregionu
- IV. Wzrost wykorzystania potencjału turystyki dla rozwoju
- V. Zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania Programem

Zasady udzielania wsparcia

Procedury wyboru operacji mogą być konkurencyjne lub niekonkurencyjne, pod warunkiem że zastosowane kryteria i procedury są niedyskryminujące, włączające i przejrzyste, a wybrane operacje maksymalizują wkład finansowania unijnego i są zgodne z zasadami horyzontalnymi określonymi w Rozporządzeniu 2021/1060. Podstawowym sposobem wyboru jest procedura konkurencyjna, której zastosowanie nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych wymogów.

Kryteria wyboru projektów będą uwzględniały kryteria premiujące ekologiczne rozwiązania w projektach. Zostaną dostosowane do charakteru interwencji we wszystkich celach FEPW.

Institucja zarządzająca programem będzie promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki spójności. Beneficjenci będą zachęceni do stosowania

większej liczby kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktu. Względy środowiskowe (np. kryteria ekologicznych zamówień publicznych) i społeczne, a także zachęty do innowacji zostaną włączone do procedur zamówień publicznych stosowanych zarówno przez beneficjentów, jak i instytucje wdrażające program.

Wsparcie będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiegokolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

FEPW będzie, w stosownych przypadkach, wspierać inwestycje, które z powodzeniem łączą zasady zrównoważonego rozwoju, estetyki i włączenia, zgodnie z ideą inicjatywy Nowy Europejski Bauhaus.

W odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”:

Tabela 1

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		[2 000 na każdy cel szczegółowy lub odrębny priorytet EFS+ lub cel szczegółowy FST]
Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej (CP1)	(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	<p>Poziom rozwoju przedsiębiorczości w PW+ jest nadal stosunkowo niski na tle kraju. PW+ charakteryzuje relatywnie niski poziom innowacyjności. Wyzwaniem od wielu lat jest także odpływ mieszkańców głównie młodych i lepiej wykształconych.</p> <p>Czynnikami ograniczającymi rozwój MŚP w PW+ są m.in. brak świadomości korzyści związanych z realizacją innowacyjnych projektów, niechęć do ryzyka związanego z zastosowaniem nowych technologii, brak kompetencji kadr oraz dostępnych środków finansowych. Większość MŚP w PW+ nie posiada długookresowych strategii rozwoju i w związku z tym nie buduje przewagi konkurencyjnej w oparciu o wzrost produktywności pracy, podnoszenie kwalifikacji, realizację celów środowiskowych czy cyfrowych.</p> <p>Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom i ograniczeniom należy budować trwały system rozwoju przedsiębiorczości oraz wspierać konkurencyjność MŚP w sposób kompleksowy, tj. zwiększać świadomość, budować strategie rozwoju, zwiększać produktywność, podnosić kompetencje i udostępniać kapitał dla MŚP, zgodnie z założeniami KSRR oraz Strategią Produktywności. Przedsiębiorstwa z PW+ powinny zwiększyć wykorzystanie zaawansowanych technologii zgodnych z koncepcją przemysłu 4.0 i GOZ, co pozwoli im lepiej przygotować się na globalne wyzwania związane z przeciwdziałaniem zmianom klimatu, zgodnie z założeniami EZŁ. Potrzebę interwencji w tym obszarze potwierdza raport <i>Ocena</i></p>

		<p>zapotrzebowania na wsparcie przedsiębiorstw w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym⁶.</p> <p>Wsparcie w sektorze turystyki służy wykorzystaniu potencjału turystycznego PW+ w celu zwiększenia roli zrównoważonej turystyki w gospodarce makroregionu.</p> <p>Przewiduje się wykorzystanie zróżnicowanych form wsparcia adekwatnych do specyfiki przedsięwzięć. Dotacje (w tym dotacje warunkowe) planowane są w obszarze finansowania rozwoju start-upów na najwcześniejszym etapie rozwoju oraz w przypadku projektów kompleksowych mających na celu wprowadzenie skokowej i jakościowej zmiany w sposobie wytwarzania dóbr, świadczenia usług, a ich efektem będzie zmiana modelu prowadzenia biznesu.</p> <p>Wsparcie dla firm działających w branży turystycznej, ze względu na relatywnie niski poziom ryzyka realizacji inwestycji, zakładany efekt mnożnikowy i duży potencjał do generowania przychodów, będzie udzielane w formie IF.</p>
<p>Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu</p>	<p>(iii) rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)</p>	<p>Wg prognoz do 2030 w PL nastąpi wzrost zużycia energii elektrycznej w przemyśle, transporcie oraz w gospodarstwach domowych. To wymaga rozwoju sieci elektroenergetycznej: przyłączania coraz większej mocy OZE, integrowania źródeł rozproszonych (prosumenci i klastry energii), wsparcia elektromobilności.</p> <p>Największe potrzeby występują w PW+, m.in.: przejście na standard <i>smart grid</i>, poprawa efektywności dystrybucji energii oraz bezpieczeństwa mierzonego ograniczeniem strat energii i przerwami w przesyle na skutek uszkodzeń czy ograniczonej przepustowości sieci.</p> <p>Modernizacja sieci energetycznej jest elementem realizacji polityki klimatycznej. Przyczyni się do: dekarbonizacji energetyki przez upowszechnienie OZE,</p>

⁶ <https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/ocena-zapotrzebowania-na-wsparcie-przedsiębiorstw-w-zakresie-gospodarki-o-obiegu-zamknietym-circular-economy>

<p>zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)</p>		<p>zmniejszenia strat przesyłowych oraz popularyzacji paliw alternatywnych w transporcie, w tym rozwoju elektromobilności (upowszechnienie elektrycznych środków transportu w miastach oraz elektryfikacja linii kolejowych).</p> <p>Interwencja wpisuje się w działania związane z redukcją ubóstwa energetycznego, zgodnie z PEP2040. Wsparcie sieci dystrybucyjnych będzie oddziaływać na podmioty mające trudności w zaspokojeniu potrzeb energetycznych w zakresie elektryczności, ogrzewania i ciepłej wody. Rozwój infrastruktury umożliwi podniesienie efektywności dystrybucji energii oraz zwiększy zaangażowanie odbiorców w oszczędzanie energii, co w efekcie ograniczy zarówno koszty energii jak i koszty dystrybucji w taryfach. Jest to szczególnie istotne dla odbiorców wrażliwych, najbardziej dotkniętych potencjalnym wzrostem cen energii.</p> <p>Przystępna cena energii elektrycznej jest warunkiem odchodzenia od paliw kopalnych, szczególnie w PW, gdzie poziom ubóstwa energetycznego gospodarstw domowych w 2018 r. (12,2%) przekraczał średnie wartości dla PL (9,4%) i był 2 razy wyższy niż cel na 2030 r. dla PL określony w PEP2040⁷.</p> <p>Przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Dotacja umożliwi realizację większego zakresu prac i w mniejszym stopniu wpłynie na zwiększenie obciążeń taryfowych dla odbiorców końcowych, niż byłoby to w przypadku wykorzystania IF. Brak dotacji przełożyłby się na wzrost ubóstwa energetycznego.</p> <p>Więcej w pkt: Planowane wykorzystanie IF dla CS 2 (iii).</p>
	<p>(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami</p>	<p>Konsekwencje środowiskowe, społeczne i gospodarcze zmian klimatu wpływają na jakość życia mieszkańców. Straty przypisywane zmianom klimatu powstałe w latach 2001-2010 w Polsce wynosiły ok. 54 mld zł. Szacowano, że w przypadku niepodjęcia działań w zakresie przystosowania do zmian klimatu straty byłyby na poziomie około</p>

⁷ GUS, *Zużycie energii w gospodarstwach domowych w 2018 r.*, Warszawa, 2019, s. 205

	<p>żywiłowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</p>	<p>86 mld zł do roku 2020 oraz dodatkowo 119 mld zł w latach 2021-2030⁸. Zgodnie z <i>Polityką ekologiczną państwa 2030</i> działania adaptacyjne w szczególności kierowane do miast to potrzeba wzmocnienia, a często nawet stworzenia od podstaw, zdolności instytucji miejskich do strategicznego podejścia do planowania i realizacji inwestycji na rzecz adaptacji miast do zmian klimatu, a także rozwój odpowiedniej infrastruktury na terenach zurbanizowanych.</p> <p>Ww. zagrożenia powodują konieczność przeprowadzenia kompleksowych inwestycji na rzecz przystosowania miast do zmian klimatu. Dla miast szczególnie zagrożenie stanowią zjawiska i procesy wynikające ze zmian: warunków termicznych w obszarach zurbanizowanych, występowania zjawisk ekstremalnych, w szczególności opadów (deszczy nawałnych) powodujących lokalne podtopienia, powodzie błyskawiczne i zaburzenia funkcjonowania infrastruktury oraz występowania suszy i wynikających z niej deficytów wody. Istotne jest wsparcie działań mających na celu retencjonowanie wody, zwłaszcza poprzez rozwiązania oparte na ekosystemach, w tym także na obszarach silnie zurbanizowanych. Odpowiedzią na ww. wyzwania jest rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, z wykorzystaniem zrównoważonych systemów zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi. Wspierany będzie także rozwój inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi.</p> <p>Biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, niedochodowy), oraz beneficjentów (podmioty publiczne, MSTFS-G) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Wsparcie ma przyczynić się do osiągnięcia efektów społecznych i środowiskowych.</p> <p>Wsparcie nie jest przeznaczone na działalność gospodarczą, nie jest ukierunkowane na osiągnięcie zysku. Zrealizowane w ramach wsparcia inwestycje nie będą</p>
--	---	---

⁸ [Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.](#)

		<p>generowały co do zasady dochodów ani przychodów, zaś w przypadku generowania przychodów, będą one wykorzystane co najwyżej na pokrycie części kosztów eksploatacyjnych.</p>
	<p>(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	<p>PW+ wyróżnia się na tle kraju wyższym udziałem obszarów chronionych w powierzchni ogółem, co częściowo determinuje możliwości rozwojowe tych terytoriów. Zasoby przyrodnicze i różnorodność biologiczna należą do unikalnych potencjałów makroregionu, jednocześnie ich zachowanie dla przyszłych pokoleń stanowi wyzwanie dla obecnie wdrażanych polityk. Dodatkowo gospodarki regionów opierają się na specjalizacjach związanych z zasobami przyrodniczymi.</p> <p>Niestety dla części woj. (lubelskie i świętokrzyskie) identyfikuje się zagrożenie degradacją cennych zasobów przyrodniczych⁹.</p> <p>Wyzwaniem stojącym przed PL jest zagrożenie dla stabilności ekosystemów, które spowodowane jest zmniejszaniem się bioróżnorodności. W związku z powyższym konieczne staje się podjęcie działań na rzecz ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych. Działania te będą realizowane w największej skali i zakresie z poziomu krajowego.</p> <p>Interwencja będzie obejmowała przede wszystkim działania z zakresu czynnej ochrony przyrody, zgodnie z <i>Priorytetowymi Ramami Działań (PAF) dla sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021-2027</i>, tj. udrażnianie i przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym. Ponadto działania służące ochronie przyrody realizowane w makroregionie PW+ będą polegały m.in. na zwiększeniu świadomości przyrodniczej i ekologicznej społeczeństwa i lokalnych liderów. Wsparcie będzie dotyczyło także zwiększania zdolności właściwych podmiotów do kreowania i realizacji działań z zakresu czynnej ochrony przyrody oraz rozwoju zrównoważonej turystyki i rekreacji na obszarach cennych przyrodniczo przy zapewnieniu ochrony przed antropopresją.</p>

⁹ Polityka ekologiczna państwa do 2030, s. 38, Monitor Polski 2019, poz.794.

		<p>Ponadto wzmocnienia wymagają zasoby podmiotów publicznych odpowiedzialnych za ochronę przyrody i zachowanie różnorodności biologicznej na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo.</p> <p>Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów oraz kategorię beneficjentów (podmioty publiczne), w ramach CS (vii) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Wsparcie ma przyczynić się do osiągnięcia efektów społecznych i ekologicznych, nie jest ukierunkowane na osiąganie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej), a zatem generowanie przychodów pozwalających na spłatę wsparcia zwrotnego.</p>
	<p>(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</p>	<p>Ośrodki subregionalne i regionalne mogą realizować politykę w większym stopniu uwzględniającą podejście ekologiczne, wpisujące się w szeroko pojęte działania zmierzające do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną¹⁰. Budowę, rozbudowę ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu publicznego należy postrzegać przez pryzmat zmian prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców miast oraz zwiększenie efektywności energetycznej systemu transportowego.</p> <p>Fundamentem zrównoważonej mobilności miejskiej powinno być zapewnienie sprawnie funkcjonującego i atrakcyjnego dla pasażera transportu zbiorowego. Jednocześnie inwestycjom w infrastrukturę czy tabor transportu publicznego muszą towarzyszyć przedsięwzięcia zapewniające pasażerom większą atrakcyjność transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego nad zmotoryzowanym indywidualnym. Priorytetem jest niskoemisyjność, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w projektowanym wsparciu.</p> <p>Przewiduje się wsparcie w formie dotacji z uwagi na rodzaj beneficjenta jakim są instytucje publiczne – jst, których zadaniem ustawowym jest realizowanie dla</p>

		<p>społeczeństwa konkretnych usług publicznych nie dla zysku. Dotacyjna forma wsparcia umożliwi i przyspieszy inwestycje w interesie społeczeństwa, spowoduje dostosowanie do wymaganych norm środowiskowych czy też umożliwi dostarczenie nowoczesnych usług w zakresie transportu publicznego.</p> <p>Transport publiczny w miastach to na ogół usługi nieopłacalne rynkowo. Nie generują zysku lub zysk jest bardzo niski, a pokrycie strat rozliczane jest w ramach rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych. Ponadto sytuacja finansowa miast wynikająca z epidemii COVID-19 pogorszyła się, jeżeli chodzi o utrzymanie transportu. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji, umożliwi rozwój (wdrażanie) niskoemisyjnych form transportu i pozytywnie wpłynie na osiągnięcie celów obniżania emisyjności transportu w miastach.</p>
<p>Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności (CP 3)</p>	<p>(i) rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T</p>	<p>W ramach usprawnienia i rozwoju sieci TEN-T (sieć kompleksowa) ze środków FEPW realizowane będą inwestycje w zakresie sieci kolejowej. Wsparcie obejmie rozwój infrastruktury linii kolejowych TEN-T, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej oraz inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym dworców.</p> <p>Województwa PW+ charakteryzuje niski poziom dostępności kolejowej, regiony znajdują się wśród najgorzej skomunikowanych w skali kraju. Planowane inwestycje przyczynią się do: poprawy spójności sieci kolejowej w skali połączeń o znaczeniu krajowym i ponadregionalnym, zmniejszenia presji na środowisko sektora transportu i zmniejszenia poziomu emisji.</p> <p>W zakresie infrastruktury kolejowej przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Beneficjenci, tj. PKP PLK SA oraz PKP SA są jedynymi podmiotami zarządzającymi główną infrastrukturą kolejową i dworcową w Polsce, wykonując de facto kompetencje władzy publicznej w zakresie utrzymania, budowy i modernizacji tej infrastruktury. Spółki zostały utworzone w celu prowadzenia działalności w zakresie</p>

		<p>zarządzania liniami kolejowymi oraz zarządzania infrastrukturą dworcową o znaczeniu krajowym.</p> <p>Ww. spółki, jako właściciele infrastruktury, udostępniają ją wszystkim potencjalnym, zainteresowanym przewoźnikom („operatorom”) na równych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą swoje usługi (pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe) na udostępnionej infrastrukturze pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów („użytkownikom końcowym”) na warunkach rynkowych.</p> <p>Generalnie przychody finansowe, generowane przez projekty kolejowe, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta - finansowanie, zarówno kosztów inwestycji jak i utrzymania linii kolejowych jest dokonywane głównie ze środków publicznych. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji dla poprawy dostępności makroregionu.</p>
	<p>(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej</p>	<p>System transportowy Polski Wschodniej cechuje niski poziom dostępności transportowej, będący konsekwencją braku odpowiednio wykształconych powiązań pomiędzy regionalną siecią transportową a siecią krajową, w tym w szczególności siecią TEN-T.</p> <p>W zakresie infrastruktury drogowej przewiduje się wsparcie w formie dotacji z uwagi na rodzaj beneficjenta jakim są instytucje publiczne – JST, które wykonują zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami oraz zaspokajają zbiorowe potrzeby danej wspólnoty zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi. Z uwagi na wymiar użyteczności publicznej projektów dostępnej dla wszystkich, finansowanie zarówno etapu budowy jak i kosztów utrzymania jej ze środków publicznych, spodziewanego znaczącego udziału korzyści społecznych – poprawa mobilności mająca na celu zapewnienie dostępu do rynków pracy, nauki, czy służby zdrowia, niezbędne jest zastosowanie formy dotacji.</p>

		<p>Za użytkowanie dróg będących w kompetencjach jst nie pobiera się opłat. Inwestycje w drogi przyczyniają się do rozwoju transportu publicznego i świadczenia usług użyteczności publicznej, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków. Dlatego też zastosowanie tej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji zaspokajających potrzeby społeczne.</p> <p>W zakresie infrastruktury kolejowej i dworcowej również przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Beneficjenci, tj. spółki PKP PLK SA i PKP SA zostały utworzone w celu prowadzenia działalności w zakresie zarządzania liniami kolejowymi oraz infrastrukturą dworcową o znaczeniu krajowym.</p> <p>Ww. spółki udostępniają infrastrukturę własną wszystkim potencjalnym, zainteresowanym przewoźnikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą swoje usługi (pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe) pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów na warunkach rynkowych.</p> <p>Generalnie przychody finansowe, generowane przez projekty kolejowe, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta – finansowanie, zarówno kosztów inwestycji jak i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji dla poprawy dostępności makroregionu.</p>
--	--	--

<p>Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych (CP 4)</p>	<p>(vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych</p>	<p>Istotnym potencjałem rozwojowym PW+ są walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz dziedzictwo historyczne i wielokulturowe. Ich powiązanie w ponadregionalne i zintegrowane, dojrzałe (w pełni rozwinięte pod względem infrastrukturalnym jak i marketingowym) produkty turystyczne (szlaki) przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego w obszarze turystyki (zapewnienie spójności gospodarczej) stanowiącego jeden z kluczowych czynników rozwoju makroregionu, a także do powstania licznych korzyści społecznych, w tym m.in. zwiększenia integracji i spójności społecznej makroregionu (budowanie więzi społecznych), tworzenia nowych możliwości spędzenia wolnego czasu, ale również pobudzenia rozwoju przedsiębiorczości w korytarzach szlaków. Powyższe przełoży się na poprawę sytuacji społeczno - gospodarczej PW+.</p> <p>Rozwój ponadregionalnych, konkurencyjnych szlaków turystycznych pozwoli na podniesienie atrakcyjności turystycznej makroregionu. Wielokulturowe dziedzictwo i unikalne zasoby przyrodnicze będące podstawą produktów turystycznych wzmocnią ofertę turystyczną i przyczynią się do rozwoju gospodarczego tej części kraju. Ponadto wykorzystanie nowoczesnych technologii w branży turystycznej pozwoli na poszerzenie oferty, ale i dostosowanie do działania w warunkach szoku rynkowego (<i>resilience</i>).</p> <p>Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów (inwestycje o charakterze publicznym, niekomercyjnym) , w ramach CS (vi) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Realizacja projektów ma przyczynić się do osiągnięcia określonych efektów społecznych, natomiast nie jest ukierunkowana na osiąganie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej), a zatem na generowanie przychodów pozwalających na spłatę wsparcia zwrotnego.</p>
--	---	--

* Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+.

W przypadku EFMRA:

Tabela 1A

Nie dotyczy

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 22 ust. 2 i art. 22 ust. 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1. Przedsiębiorczość i innowacje

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹¹
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.1.1. Cel szczegółowy¹² (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

2.1.1.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Planowana interwencja zapewni kontynuację działań realizowanych na obszarze makroregionu ze środków polityki spójności w zakresie podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw prowadzących działalność w PW+. Zasadniczym elementem będzie kontynuacja wsparcia na rzecz środowiska sprzyjającego tworzeniu i rozwojowi innowacyjnych przedsiębiorstw (start-up'ów) opierających swój model biznesowy na nowych technologiach.

Platformy startowe dla nowych pomysłów

¹¹ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

¹² Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Dalsze zakorzenienie i rozwój w makroregionie kultury sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości startupowej i ekosystemu jej wsparcia będzie możliwe dzięki kontynuacji instrumentu **Platformy startowe dla nowych pomysłów**. Wsparcie POPW 2014-2020 zapoczątkowało budowę ekosystemu startupowego w PW, która znajduje się we wczesnej fazie aktywizacji i ma wymierny potencjał do dalszego rozwoju. W Platformach zapewnione zostanie indywidualne wsparcie dla nowo powstałych innowacyjnych przedsiębiorstw na najwcześniejszym etapie ich rozwoju, obejmujące usługi niezbędne do prac nad rozwojem pomysłu biznesowego, w tym: testowanie i weryfikowanie pomysłów aż do przygotowania odpowiedniego modelu biznesowego. Wsparcie będzie dostarczane przez wyspecjalizowane ośrodki innowacji, działające w partnerstwie z innymi podmiotami z ekosystemu wsparcia przedsiębiorczości (m.in. uczelnie, fundusze VC, przedsiębiorcy, akceleratorzy), które dysponują potencjałem i zasobami niezbędnymi do świadczenia usług dopasowanych do indywidualnych potrzeb startupów.

Przedsiębiorstwa gotowe do wejścia na rynek z produktem przygotowanym w ramach danej Platformy startowej, będą mogły uzyskać wsparcie na rozwój swojej działalności w makroregionie.

Tym samym makroregion dysponować będzie ofertą dla przedsiębiorczych osób, która umożliwi rozwój pomysłów biznesowych i zakładanie nowych firm typu startup w PW+.

Automatyzacja i robotyzacja w MŚP

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom dotyczącym stworzenia impulsu dla MŚP w PW+ do przeprowadzenia procesów transformacji w kierunku Przemysłu 4.0, zaplanowano wsparcie z **zakresu automatyzacji i robotyzacji**. MŚP w PW+ wykazują niską skłonność do rozwoju w oparciu o nowe technologie, a stopień ich robotyzacji oraz poziom produktywności jest niższy od średnich wskaźników dla kraju. Jednocześnie niska konkurencyjność przedsiębiorstw w PW+ uniemożliwia im ponoszenie wysokich nakładów na unowocześnienie oraz realizację inwestycji o długim okresie zwrotu. Wdrażanie robotyzacji jest procesem skomplikowanym technologicznie, obciążonym ryzykiem, wymagającym poniesienia dużych nakładów finansowych.

W związku z powyższym wsparcie zostanie przeznaczone na:

- usługi rozwojowe w postaci audytu procesów produkcyjnych, usługowych i biznesowych oraz stworzenie mapy drogowej transformacji cyfrowej,
- wdrożenie rozwiązań zaplanowanych w mapie transformacji cyfrowej, przeszkolenie/przekwalifikowanie pracowników do obsługi nowych procesów.

Wsparte przedsiębiorstwa będą budować długookresową przewagę konkurencyjną w oparciu o strategię rozwoju uwzględniającą trendy globalne.

Wprowadzone rozwiązania technologiczne pozwolą zmniejszyć problem odpływu pracowników z PW+. Kurczenie się zasobów pracy może zostać częściowo złagodzone poprzez automatyzację pracy ludzkiej, w szczególności w zakresie prostych i powtarzalnych zadań.

Przewiduje się także działania edukacyjno-promocyjne w makroregionie PW+ mające na celu uwypuklenie korzyści z przeprowadzenia procesu automatyzacji i robotyzacji, oraz zagrożeń związanych z utratą konkurencyjności w obliczu rewolucji przemysłowej na świecie.

Transformacja modeli biznesowych w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)

W odpowiedzi na wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi, środowiskowymi i regulacyjnymi związanymi z **EZŁ** przewiduje się wsparcie MŚP z PW+ w zakresie transformacji modeli biznesowych w kierunku **GOZ**.

Wsparcie zostanie przeznaczone na kompleksowe projekty na rzecz wdrożenia modelu biznesowego opartego na GOZ i obejmie m.in. komponent doradczy (audyt i analiza potrzeb i potencjału w zakresie możliwości wprowadzenia nowych rozwiązań w danym MŚP, stworzenie mapy zielonej transformacji) oraz wdrożenie działań wynikających z opracowanego modelu biznesowego, np. zaprojektowanie i przeprowadzenie niezbędnych prac dostosowawczych, zakup lub zaprojektowanie nowych technologii, szkolenia, przekwalifikowanie pracowników.

Wprowadzone zmiany pomogą firmie wyróżnić się na rynku, a także zmniejszyć koszty działalności poprzez bardziej racjonalne zarządzanie zasobami, w tym odpadami, zmniejszenia emisji CO₂, oszczędności zużycia energii i surowców oraz pozwoli dostrzec szanse rynkowe w oferowaniu klientom ekologicznych produktów czy energooszczędnych rozwiązań.

Projekty polegające na transformacji modelu funkcjonowania w kierunku GOZ charakteryzuje wysoki koszt inwestycji i niepewny zwrot z inwestycji. Celem transformacji jest racjonalne wykorzystanie zasobów oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów poprzez minimalizację zużycia surowców i powstawania odpadów, a tym samym zmniejszenie emisji i wykorzystania energii. Procesy te służą ochronie środowiska, ale nie pociągają za sobą automatycznego zwiększenia skali produkcji ani zwiększenia atrakcyjności produktu dla konsumenta. Przedsiębiorcy nie mają motywacji finansowej do wdrażania rozwiązań w obszarze GOZ. Jednocześnie nie ma obecnie regulacji wymuszających rozszerzoną odpowiedzialność producenta w zakresie ochrony środowiska.

Ważnym elementem wsparcia będą także działania mające na celu uświadamianie przedsiębiorcom korzyści, w tym ekonomicznych czy marketingowych, wynikających z wprowadzenia zmian dot. GOZ w firmie.

Wsparcie procesów wzorniczych w MŚP

Większość przedsiębiorców z PW prowadzi działalność o lokalnym charakterze, konkurując ceną, kosztami, a nie jakością i zróżnicowaniem oferty. Firmy te mają co prawda potencjał do wdrażania innowacji, jednak nie podejmują znaczących działań, które mogłyby zwiększyć konkurencyjność ich produktów lub usług. Odpowiedzią na te problemy jest kompleksowe wsparcie MŚP w zakresie wykorzystania **wzornictwa, która znacznie poprawia innowacyjność przedsiębiorstwa**.

Wsparcie obejmie przeprowadzenie audytu oraz stworzenie strategii wzorniczej, na podstawie której, poprzez wykorzystanie procesu projektowania wzorniczego, w przedsiębiorstwie zostanie wdrożona innowacja. Zastosowanie narzędzi wzorniczych pozwoli zanalizować działalność firmy i przeorientować jej funkcjonowanie przez pryzmat potrzeb klienta i trendów rynkowych, jednocześnie optymalizując procesy i wprowadzając nowe lub zmodyfikowane produkty.

Zakłada się, że wprowadzane zmiany wzornicze będą zgodne z ideą ekoprojektowania, a tym samym wsparcie będzie jednym z ważnych elementów realizacji Europejskiego Zielonego Ładu.

Instrument może stanowić zachętę dla młodych firm, które tworząc produkt lepiej dopasowany do potrzeb ostatecznego odbiorcy oraz stosując spójną politykę dotyczącą wypromowania marki, mają większą szansę na odniesienie sukcesu.

Dla MŚP z makroregionu, które nie są w stanie podołać skomplikowanym i kapitałochłonnym projektom badawczym, szeroko rozumiane wzornictwo jest skuteczną formą wdrażania innowacji.

Wsparcie MŚP - turystyka

Przewidziano wsparcie MŚP działających w **branży turystycznej** i pokrewnych (jak określono w kodach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), wskazanych w opracowaniu pn. *Rachunek satelitarny turystyki dla Polski.*), w celu wzmocnienia turystyki jako ważnego sektora gospodarki PW+. Preferencyjne wsparcie będzie udzielane na inwestycje MŚP komplementarne do szlaków tematycznych objętych wsparciem w ramach Priorytetu.

Wsparcie będzie przeznaczone na wdrażanie innowacji produktowych, procesowych, marketingowych lub organizacyjnych, w tym m.in. na:

- rozbudowę przedsiębiorstwa prowadzącą do wprowadzenia na rynek nowych produktów lub usług,
- dokonanie zasadniczych zmian w działalności, skutkujących wprowadzeniem na rynek nowych lub ulepszonych produktów lub usług,
- inwestycje w nowe wyposażenie i sprzęt.

Wsparcie będzie wdrażane z uwzględnieniem doświadczeń z realizacji instrumentu pożyczkowego pn. *Przedsiębiorcza Polska Wschodnia – Turystyka*.

W CS (iii) wsparcie będzie udzielane w sposób kompleksowy, według jednolitych standardów przyjętych na poziomie makroregionalnym dla województw z PW+. Istotnym elementem będzie realizacja działań mających na celu zwiększanie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści płynących z transformacji w kierunku cyfrowej i zielonej gospodarki.

Kontynuowane będzie podejście uwzględniające wymiar regionalny poprzez wprowadzenie preferencji dla projektów wpisujących się w regionalne inteligentne specjalizacje wspólne dla co najmniej dwóch województw z PW+.

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ, ze względu na swój charakter, nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Przedsiębiorcy, w tym start-upy

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych. Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych reprezentujących grupy zagrożone dyskryminacją.

Zostanie zlecone zewnętrznym ekspertom przygotowanie analizy grup w niekorzystnej sytuacji, a zdiagnozowane bariery równościowe zostaną uwzględnione przy konstruowaniu dokumentacji konkursowej w wybranych konkursach.

W związku z wynikami badań obrazującymi ograniczenia aktywności kobiet w obszarze przedsiębiorczości, w ramach CS (III) planuje się ukierunkowane wsparcie kobiet poprzez wydzielenie dedykowanej alokacji w ramach części organizowanych konkursów.

Przedsiębiorcy, będący beneficjentami wsparcia zostaną zobowiązani do zapewnienia dostępności infrastruktury, nowopowstałych produktów i usług wszystkim uczestnikom procesu realizacji projektów.

Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego, cyfrowego, informacyjno-promocyjnego i szkoleniowego, usługi oraz produkty projektów np. strony internetowe i dokumentacja, będą dostępne dla szerokiego grona odbiorców, w tym w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych. Przedmiotem współpracy może być wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr w szczególności w ramach realizacji Platform startowych i budowania ekosystemu startupowego w makroregionie. Ponadto w ramach programów inkubacji przewiduje się: wizyty studyjne, udział w konferencjach i spotkaniach z ekspertami, stworzenie sieci mentorów z wybranego obszaru specjalizacji na danym rynku, współorganizację wspólnych wydarzeń startupowych, współpracę z inkubatorami i akceleratorami międzynarodowymi.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Wsparcie w formie instrumentów finansowych (IF) będzie udzielane w działaniu Wsparcie MŚP – turystyka ze względu na relatywnie niski poziom ryzyka inwestycji, efekt mnożnikowy i duży potencjał do generowania przychodów.

Bezwrotna dotacja będzie udzielana w działaniach wspierających rozwój startupów w PW+ oraz w zakresie transformacji MŚP w kierunku GOZ.

Wsparcie dotacyjne dla inwestycji w GOZ nie będzie skierowane na inwestycje charakteryzujące się dużym potencjałem rynkowym, wysoką efektywnością kosztową i stosunkowo szybkim okresem zwrotu. Takie inwestycje mogą być wspierane IF w ramach innych programów operacyjnych.

W projektach kompleksowych, zakładających zmianę modelu biznesowego w oparciu o innowacje wzornicze oraz automatyzację i robotyzację, udzielana będzie dotacja bezwrotna na usługi rozwojowe i doradztwo, natomiast finansowanie inwestycji nastąpi w formie dotacji warunkowej.

Zasady korzystania z dotacji warunkowej będą korzystniejsze dla młodych firm w porównaniu do firm o ugruntowanej pozycji, które z zasady mają łatwiejszy dostęp do finansowania komercyjnego i nie wymagają podobnej intensywności wsparcia dotacyjnego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1. Przedsiębiorczość i innowacje	I(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	582	1 943
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	310	1 266
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	320	846
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	180	899
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 05	Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	przedsiębiorstwa	236	955

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EPC	0	2020	2 067	CST 2021	
2. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0	2020	158 089 703	CST 2021	
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0	2020	770	CST 2021	
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 04	MŚP wprowadzające innowacje marketingowe lub organizacyjne	przedsiębiorstwa	0	2020	209	CST 2021	

2.1.1.1.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	21	100 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	25	100 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	27	300 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	01	400 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	03	100 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	32	500 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	03	500 000 000

2.1.2. Energia i klimat

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹³
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

*Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.2.1. Cel szczegółowy¹⁴ CS (iii) Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)

2.1.2.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

<p>Pole tekstowe [8 000]</p> <p>Wsparcie będzie przeznaczone na rozwój inteligentnych sieci elektroenergetycznych (systemów dystrybucyjnych), w celu zwiększenia możliwości przyłączenia OZE a także zwiększenia stabilności dostaw energii do odbiorców (w tym przemysłu i transportu) oraz ograniczenia strat sieciowych. Impulsem do rozwoju inteligentnych sieci elektroenergetycznych jest relatywnie wyższy potencjał Polski Wschodniej do rozwoju OZE oraz popularyzacja paliw alternatywnych w transporcie, w tym elektromobilności.</p> <p>Planowane inwestycje wpisują się w realizację priorytetów EZŁ a także zobowiązania Polski do podjęcia niezbędnych działań na poziomie krajowym, aby przyczynić się do wspólnego osiągnięcia unijnego celu neutralności klimatycznej zgodnie z art. 2 Europejskiego prawa o klimacie.</p>
--

¹³ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

¹⁴ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

W FEPW planuje się realizację najbardziej priorytetowych dla rozwoju Polski Wschodniej inwestycji – umożliwiających przede wszystkim odbiór energii z OZE oraz rozwój bezemisyjnego transportu. Modernizacja sieci umożliwi rozwój energetyki opartej o rozproszone, odnawialne źródła energii.

Rozwój inteligentnych sieci elektroenergetycznych jest warunkiem dla utrzymania dynamiki rozwoju energetyki odnawialnej na obszarze Polski Wschodniej. Dofinansowanie zostanie przeznaczone na rozwój sieci, dla których na etapie oceny wniosku o dofinansowanie potwierdzono potencjał do podłączania OZE oraz zgodność z priorytetami EZŁ. Wsparcie będzie przeznaczone na rozwój inteligentnych sieci w rozumieniu art. 2 pkt 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylającego decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009. Wsparcie przyczyni się do rozwijania inteligentnych sieci elektroenergetycznych, które przy zachowaniu efektywności kosztowej oraz zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych i cyfrowych zintegrują w sposób zrównoważony wszystkich przyłączonych do niej użytkowników, co przełoży się na dynamiczny rozwój źródeł OZE. Ponadto, z uwagi na fakt, iż rozwój energetyki odnawialnej jest w dużej mierze uwarunkowany możliwością zwiększenia zdolności magazynowania energii elektrycznej, elementem wsparcia będzie również infrastruktura wspomagająca stabilność pracy sieci.

Sieci inteligentne pozwalają na lepsze zarządzanie pracą źródeł wytwórczych, w tym rozproszonych, zapewnienie elastyczności systemu tworzenie potencjału dla rozwoju elektromobilności, ograniczanie strat w przesyłce, podniesienie niezawodności przesyłu i dystrybucji przy zapewnieniu bezpieczeństwa cyfrowego. Ponadto umożliwiają oszczędzanie energii elektrycznej dzięki wyposażeniu odbiorców w inteligentne liczniki umożliwiające śledzenie poziomu zużycia energii w czasie rzeczywistym. W przypadku projektów liniowych możliwa będzie budowa sieci kablowych zamiast linii napowietrznych.

Projekty będą wdrażać wybrane inteligentne funkcje, o których mowa m.in. w raporcie JASPERS *Smart grid support investment strategy for the EU funding period 2014-2020*. Określona zostanie minimalna liczba trzech funkcjonalności inteligentnej sieci elektroenergetycznej, przyczyniających się do rozwoju OZE lub elektryfikacji transportu, którą musi spełniać projekt.

W celu zapewnienia sprawnej i terminowej realizacji inwestycji projekty będą monitorowane już od etapu przygotowania, a następnie podczas realizacji i rozliczania.

Wsparcie będzie komplementarne do wsparcia planowanego w programie FEnIKS. Projekty planowane do wsparcia zostaną wybrane we współpracy z samorządami województw w oparciu o priorytety rozwojowe zawarte w strategiach rozwoju województw. Priorytet otrzymają inteligentne sieci umożliwiające integrację podłączeń energii pochodzącej z OZE oraz elektryfikacji transportu. Projekty planowane do wsparcia w FEPW będą wykluczone z możliwości uzyskania wsparcia w FEnIKS. Dodatkowe wsparcie przewidziane w FEPW gwarantuje przyspieszenie procesu modernizacji sieci w PW, efektywne wykorzystanie infrastruktury OZE oraz taboru zeroemisyjnego finansowanego z programów regionalnych, POPW i FEPW.

Rezultatem wsparcia będzie zapewnienie przede wszystkim możliwości przyłączenia kolejnych źródeł energii (rozwój OZE), a w dalszej kolejności zmniejszenie liczby awarii sieci, zużycia energii pierwotnej i strat przesyłowych energii elektrycznej wynikających z użytkowania przestarzałej infrastruktury elektroenergetycznej. Interwencja przełoży się na transformację sektorów energetyki i transportu makroregionu w kierunku niskoemisyjnym, czym przyczyni się do realizacji celów polityki klimatycznej UE.

Interwencja wpisuje się w działania związane z redukcją ubóstwa energetycznego zgodnie z PEP 2040. Ograniczenie ubóstwa energetycznego jest jednym z obszarów sprawiedliwej transformacji energetycznej określonej w PEP2040. Wsparcie sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej będzie oddziaływać na podmioty mające trudności w zaspokojeniu swoich potrzeb energetycznych przede wszystkim w zakresie elektryczności, ale także ogrzewania i ciepłej wody. Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej umożliwi podniesienie efektywności dystrybucji energii, a w efekcie ograniczy koszty dystrybucji, co przełoży się na ceny taryfowe energii na poziomie konsumentów.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Odbiorcy oraz wytwórcy energii z OZE przyłączeni do sieci elektroenergetycznej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

W ramach projektów polegających na rozwoju sieci elektroenergetycznych (dystrybucyjnych) tworzone informacje i materiały będą zgodne z cyfrowym standardem dostępności, co zapewni dostępność dla wszystkich zainteresowanych osób, w tym osób z niepełnosprawnościami, bez dyskryminacji i barier.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja będzie realizowana na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski oraz region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie wpisuje się w cele SUE RMB. Planowane do realizacji inwestycje będą komplementarne do inwestycji sprzyjających synchronizacji systemów elektroenergetycznych państw bałtyckich z systemem Europy kontynentalnej, w szczególności w zakresie rozbudowy infrastruktury przesyłowej na północy Polski w ramach projektu *Harmony Link* (współfinansowanego z CEF).

Ponadto wsparcie będzie komplementarne do działań na rzecz efektywności energetycznej realizowanych w ramach inicjatyw wpisujących się w SUE RMB, m.in. w ramach projektu *Baltic Leadership Programme on Energy Efficiency* (*Bałtycki Program Przywództwa w obszarze efektywności energetycznej*).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Obecne tempo modernizacji sieci energetycznych jest niezadawalające, co ma związek z ograniczonymi środkami finansowymi OSD. Dotacja umożliwi realizację większego zakresu prac i w mniejszym stopniu wpłynie na zwiększenie taryf dla odbiorców końcowych, niż w przypadku IF. Brak dotacji groziłby znacznym wzrostem taryf, a zatem wzrostem ubóstwa energetycznego.

Działalność OSD jest regulowana i wiąże się z ograniczeniami taryfowymi. Postęp technologiczny oraz dążenie do niskoemisyjności powodują, że skala obowiązków nakładanych na OSD rośnie.

Infrastruktura wyposażona w inteligentne rozwiązania wymaga ponoszenia kosztów związanych z ich eksploatacją. Na wykonalność finansową inwestycji w PW+ wpływa też niska gęstość zaludnienia oraz znaczna odległość pomiędzy potencjalnymi odbiorcami.

Inwestycje będą realizowały także cele środowiskowe, tj. będą miały pozytywny wpływ na rozwój energetyki opartej na OZE i elektryfikację transportu.

Intensywność wsparcia dla każdego projektu będzie ustalona z uwzględnieniem finansowej wykonalności inwestycji, na podstawie analizy ekonomiczno-finansowej.

2.1.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2. Energia i klimat	2(iii)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO23	Cyfrowe systemy zarządzania inteligentnymi systemami energetycznymi	komponenty systemu	0	17

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2. Energia i klimat	2(iii)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR33	Użytkownicy podłączeni do inteligentnych systemów energetycznych	użytkownicy końcowi /rok	3 774	2019	340 154	CST 2021	

2.1.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	53	120 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	01	120 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	32	120 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	03	120 000 000

2.1.2.2. Cel szczegółowy¹⁵ CS (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

2.1.2.2.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wsparcie zostanie przeznaczone na zwiększenie odporności miast na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu, w tym m.in. udostępnianie przestrzeni publicznej zachowującej funkcje przyrodnicze.

Interwencja ma na celu zmniejszenie podatności miast na niekorzystne zjawiska pogodowe oraz stworzenie warunków dla stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk związanych ze zmianami klimatu. Prowadzić do tego będzie zwiększanie powierzchni czynnych biologicznie i hydrologicznie na obszarach zurbanizowanych, poprzez rozwiązania oparte na ekosystemach i zasobach naturalnych obecnych i rozwijanych w miastach.

Wspierane działania adaptacyjne będą miały charakter spójnych i zintegrowanych przedsięwzięć, kompleksowo oddziaływujących na dostosowanie miast do ekstremalnych stanów pogodowych, rozwój zielonej oraz zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, zarządzanie wodami opadowymi i roztopowymi, a także likwidację miejskich wysp ciepła.

Wsparcie zostanie przeznaczone na:

- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi) oraz
- zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w mieście.

Projekty związane z zagospodarowaniem wody opadowej będą realizowane w połączeniu z elementami, które – wszędzie gdzie to możliwe – mają na celu zatrzymanie wody w lokalnej zlewni miejskiej, możliwie blisko miejsca opadu. Niezbędnym elementem projektów będzie również zieleni, zielono-niebieska infrastruktura oraz rozwiązania oparte na przyrodzie.

Rolą wspieranej zielonej i niebieskiej infrastruktury będzie przede wszystkim zrównoważona gospodarka wodna, a także przeciwdziałanie skutkom suszy, w tym przeciwdziałanie zjawisku miejskiej wyspy ciepła.

¹⁵ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Wsparciem objęte będzie również opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu dla miast PW+.

Warunkiem otrzymania dofinansowania dla przedsięwzięć inwestycyjnych będzie posiadanie planu adaptacji do zmian klimatu lub co najmniej przystąpienie do opracowania tego dokumentu poparte stosowną uchwałą rady miasta.

W przypadku miast, które nie posiadają planu adaptacji, warunkiem otrzymania dofinansowania dla przedsięwzięć inwestycyjnych będzie zapewnienie lub zobowiązanie do zapewnienia aktywnego udziału społeczności lokalnej i innych interesariuszy w fazie planowania lub przygotowania projektu.

Adaptacyjność projektu zostanie zapewniona na podstawie odpowiednio dobranych kryteriów wyboru projektów, a także wymaganego ich zakresu rzeczowego, w tym zastosowania zielono-niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie.

Interwencja nie będzie przeznaczona na przedsięwzięcia z zakresu mobilności miejskiej ani efektywności energetycznej.

Rezultatem wsparcia będzie podniesienie odporności obszarów miejskich na zaobserwowaną zmienność i prognozowane zmiany klimatu. Wartością dodaną realizowanych inwestycji będzie również poprawa jakości życia mieszkańców dzięki zwiększeniu powierzchni i dostępności terenów zieleni, odgrywających również istotną rolę w zachowaniu i ochronie różnorodności biologicznej.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych miast subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych oraz mieszkańcy miejscowości o statusie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz* procedurami przestrzegania KPP i KPON. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obligatoryjna dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obligatoryjnym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Działania z zakresu adaptacji do zmian klimatu mają na celu poprawę warunków i jakości życia mieszkańców miast. Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatycznymi w postaci racjonalnego i ekologicznego gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi oraz inwestowania w zielono-niebieską infrastrukturę, podniesie parametry zdrowotne i komfort życia mieszkańców. Dbałość o środowisko naturalne oraz efektywne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi na terenach zurbanizowanych długofalowo będzie zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji tych ośrodków i ich otoczenia, natomiast sprzyjać tworzeniu przestrzeni publicznej zachowującej funkcje przyrodnicze.

Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego i cyfrowego, zielono-niebieska infrastruktura będzie dostępna dla ogółu społeczeństwa, w tym będzie odpowiadała także na specyficzne potrzeby osób w niekorzystnej sytuacji: kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób strasznych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Obszary strategicznej interwencji - miasta średnie tracące funkcje społeczno- gospodarcze oraz pozostałe miasta subregionalne z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych (OSI) zlokalizowane na obszarze Polski Wschodniej (OSI) obejmującym NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

W ramach interwencji przewidziano wsparcie zdolności administracyjnych ww. miast w zakresie planowania i realizacji działań adaptacyjnych.

Ze względu na uwarunkowania geograficzne potencjalnych beneficjentów oraz specyfikę planowanych do wdrażania przedsięwzięć przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych, jak również włączenie się w inicjatywy o takim charakterze - przede wszystkim w ramach wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu zarządzania projektami, wsparcia w przygotowaniu i wdrażaniu wartościowych przedsięwzięć, wymiany i popularyzacji dobrych praktyk.

Ponadto w ramach działania przewiduje się współpracę z JASPERS – udział ekspertów ww. Inicjatywy umożliwi wymianę doświadczeń z innych krajów UE i będzie okazją do nawiązania współpracy z partnerami z innych krajów członkowskich UE. Przewiduje się także wymianę doświadczeń w formie wizyt studyjnych, udział beneficjentów w konferencjach i spotkaniach z ekspertami z innych krajów członkowskich UE. Głównym kryterium doboru partnerów powinna być wielkość miasta i charakter wyzwań z zakresu adaptacji jakie stoją przed miastem korzystającym ze wsparcia FEPW.

Możliwa będzie wymiana doświadczeń na temat działań adaptacyjnych do zmian klimatu pomiędzy miastami w ramach funkcjonujących inicjatyw miast partnerskich, w tym miast zarówno z państw członkowskich UE jak i krajów trzecich oraz nawiązywanie nowych partnerstw, w szczególności w związku z planowaniem, wdrażaniem i promowaniem działań na rzecz ochrony środowiska w miastach i adaptacji miast do zmian klimatu.

Działania szkoleniowe i informacyjne m.in o charakterze transgranicznym i transnarodowym, takie jak szkolenia, konferencje, seminaria, webinaria, konsultacje z ekspertami z instytucji realizujących analogiczne przedsięwzięcia pozwolą na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr w zakresie sprawnego wdrażania wartościowych interwencji, będą też miały walor edukacyjny. Kampanie promocyjno-informacyjne skupią się m.in. na ponoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców stref przygranicznych, ale i społeczności międzynarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, niedochodowy), oraz beneficjentów (podmioty publiczne, MSTFS-G) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Wsparcie ma przyczynić się do osiągnięcia efektów społecznych i środowiskowych.

Wsparcie nie jest przeznaczone na działalność gospodarczą, nie jest ukierunkowane na osiąganie zysku. Zrealizowane w ramach wsparcia inwestycje nie będą generowały co do zasady dochodów ani przychodów, zaś w przypadku generowania przychodów, będą one wykorzystane co najwyżej na pokrycie części kosztów eksploatacyjnych.

2.1.2.2.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 178	Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu	szt.	1	31
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	0	430

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR35	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	Os.	0	2020	1 258 135	CST 2021	
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	Os.	0	2020	565 579	CST 2021	

2.1.2.2.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	60	255 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	01	255 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	26	255 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	03	255 000 000

2.1.2.3. Cel szczegółowy¹⁶ (vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

2.1.2.3.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy PW+ musi odbywać się z zapewnieniem ochrony jej naturalnych potencjałów, w tym różnorodności biologicznej na obszarach cennych przyrodniczo i prawnie chronionych. Makroregion Polski Wschodniej obejmuje zróżnicowane krajobrazy i ekosystemy charakteryzujące się bogactwem przyrodniczym. Znaczna jego część objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, co wiąże się z występowaniem różnych ograniczeń, które stają się przyczyną wielu napięć społecznych. Interwencja w ramach CS (vii) przewiduje czynną ochronę przyrody, podnoszenie świadomości lokalnych społeczności, edukację ekologiczną oraz wsparcie infrastruktury służącej bezpośrednio tej działalności.

Ponad 50% środków zostanie przeznaczonych na czynną ochronę przyrody, zgodnie z *Priorytetowymi Ramami Działań (PAF) dla sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021–2027*, tj. udrażnianie i przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym. Inwestycje w zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych dotyczyć będą przede wszystkim likwidowania barier i sztucznych ograniczeń, budowy przepławek, przejść dla zwierząt, łączenia rozdrobionych kompleksów leśnych w zwarte i ciągłe struktury krajobrazu.

W ramach interwencji zaplanowano również wsparcie projektów polegających na rozbudowie bazy edukacyjnej w celu prowadzenia działalności dydaktycznej w parkach narodowych w makroregionie. Interwencją zostaną objęte także inwestycje ukierunkowane na zmniejszanie negatywnej presji na ekosystemy i właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego.

Wsparcie infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych będzie ograniczone do inwestycji, które będą służyły wyłącznie ochronie środowiska naturalnego, poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz zapewnią ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób zwiedzających.

Wsparcie dodatkowych elementów infrastrukturalnych takich jak parkingi, drogi dojazdowe będzie możliwe pod warunkiem wykazania ich pozytywnego wpływu na zapewnienie właściwej ochrony, renaturyzacji lub zrównoważonego użytkowania obszarów chronionych, co zostanie potwierdzone przez organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Te elementy

¹⁶ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

infrastruktury muszą stanowić integralną część projektu i nie będą dominującym elementem działania.

Wsparcie zostanie także przeznaczone na podnoszenie świadomości ekologicznej i promowanie postaw proekologicznych. Wspierane będą kampanie informacyjno-promocyjne, mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie potrzeb oraz metod ochrony przyrody, jak również korzyści płynących z dobrze zachowanej przyrody i krajobrazu. Komponent edukacyjny będzie skierowany do lokalnych społeczności, m.in. przedsiębiorców, lokalnych liderów, dzieci i młodzieży, organizacji społecznych, gospodarczych – działania będą dotyczyć korzyści z objęcia ochroną obszarów cennych przyrodniczo, zasad oraz możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na terenach chronionych. Uzupełnieniem wsparcia w tym zakresie będzie budowanie zdolności administracyjnej podmiotów realizujących zadania służące ochronie bioróżnorodności w celu sprawniejszego zarządzania oraz przygotowania i realizacji przedsięwzięć związanych z czynną ochroną przyrody.

Interwencja pozwoli na poprawę stanu środowiska przyrodniczego przez wdrożenie działań na rzecz udrażniania i przywracania ciągłości ponadregionalnych korytarzy ekologicznych, zmniejszenie negatywnej presji turystyki w obszarach chronionych oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat celów i znaczenia ochrony przyrody i różnorodności biologicznej oraz poprawę zarządzania i działań monitoringowych organów ochrony przyrody i innych podmiotów publicznych zobowiązanych do ochrony.

Interwencja zapewni synergii i będzie komplementarna z działaniami na rzecz ochrony przyrody i zachowania różnorodności biologicznej planowanymi w innych programach. Działania w FEPW będą uzupełnieniem dla wsparcia zaplanowanego w FENIKS, przeznaczonego na działania o charakterze horyzontalnym i zasięgu ogólnokrajowym, a także do wsparcia w zakresie czynnej ochrony przyrody planowanego w poszczególnych programach regionalnych. FEPW będzie także komplementarny do INTERREG, w tym programów PL-SK, LT-PL.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

organy ochrony przyrody, zarządzający gospodarką leśną, zarządzający gospodarką wodną, społeczności lokalne obszarów chronionych, organizacje pozarządowe, administracja lokalna i regionalna, przedsiębiorcy, turyści, media

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obligatoryjna dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obligatoryjnym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Przy projektowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć infrastrukturalnych z zakresu ukierunkowania ruchu turystycznego oraz rozbudowy bazy edukacyjnej uwzględnione zostaną potrzeby wszystkich grup odbiorców, w tym m.in. osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (w szczególności z ograniczoną mobilnością), zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Kampanie informacyjno-promocyjne i działania edukacyjne będą realizowane z zachowaniem standardu cyfrowego i informacyjno-promocyjnego, z wykorzystaniem form i kanałów komunikacji, umożliwiających dotarcie do jak największej liczby odbiorców (np. dzieci i ich opiekunów).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000] Nie dotyczy

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transnarodowych i transgranicznych, w tym realizację projektów z udziałem partnerów zagranicznych. Przedmiotem współpracy będzie nawiązanie współpracy, uruchomienie systemowej wymiany informacji i danych, wypracowanie wspólnych rozwiązań w zakresie ochrony bioróżnorodności, realizacja projektów pilotażowych w celu wypracowania i przetestowania modeli współpracy.

Interwencja FEPW – o charakterze ponadregionalnym – skierowana do parków narodowych i skupiająca się na wsparciu infrastruktury (służącej ochronie przyrody w korytarzach ekologicznych, rozbudowie bazy edukacyjnej oraz ukierunkowanej na zmniejszanie negatywnej presji na ekosystemy i właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego) będzie suplementowana przez wsparcie INTERREG PL-SK, LT - PL. Wsparcie INTERREG będzie skierowane do właścicieli, zarządców i operatorów obiektów i zespołów przyrody, zarządców lasów i ich jednostek organizacyjnych oraz organizacji zajmujących się ochroną i promocją przyrody w zakresie ochrony i poprawy stanu obszarów cennych przyrodniczo, przeciwdziałania rozprzestrzenianiu i pojawianiu się gatunków inwazyjnych, analiz, strategii, pilotaży w zakresie opracowywania planów działania na rzecz ochrony i utrzymania transgranicznych korytarzy ekologicznych.

Przedsięwzięcia INTERREG i FEPW łącznie cechować będzie komplementarność, zaś synergia wdrażanych działań przejawiać się będzie w zapewnieniu ochrony naturalnego potencjału, w tym różnorodności biologicznej obszarów cennych przyrodniczo.

Ponadto przedsięwzięcia wspierane w INTERREG z założenia realizowane są przez podmioty z co najmniej dwóch państw członkowskich. Odpowiednia koordynacja wsparcia będzie zapewniona przez udział przedstawicieli samorządów województw w wyborze projektów (ustalaniu kryteriów) zarówno w FEPW jak i INTERREG.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, niedochodowy), jedyną formą wsparcia przedsięwzięć, gwarantującą wdrożenie inwestycji w tym obszarze, może być dotacja. Wsparcie usług publicznych, nieukierunkowanych na prowadzenie działalności gospodarczej, wyklucza generowanie przychodów pozwalających na spłatę zaciągniętych zobowiązań.

2.1.2.3.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2.Energia i klimat	2(vii)	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	PLRO 194	Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej	szt.	0	14
2.Energia i klimat	2(vii)	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	RCO 37	Powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych środkami ochrony i odtworzenia	ha	0	11 177

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2.Energia i klimat	2(vii)	EFRR	regiony słabiej	PLRR 050	Średnioroczna liczba odbiorców	Osoby/rok	0	2020	237 802	CST 2021	

			rozwinę te		działań edukacji przyrodniczej we wspartych ośrodkach						
--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.2.3.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2 (vii)	79	55 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	01	55 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	32	55 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	03	55 000 000

2.1.3. Zrównoważona mobilność miejska

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁷
☒ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.3.1. Cel szczegółowy¹⁸ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

2.1.3.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Interwencja w tworzenie i rozbudowę ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu publicznego w ośrodkach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (ustawowo zobligowani organizatorzy transportu miejskiego): **w miastach** wojewódzkich, miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych miastach subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych, **wraz z ich obszarami funkcjonalnymi**, przyczyni się do zwiększania zrównoważonej mobilności mieszkańców i lepszej kondycji ekologicznej tych obszarów.

W ramach interwencji w CS (viii) planowane jest wsparcie kompleksowych inwestycji w zrównoważoną mobilność w mieście i jego obszarze funkcjonalnym poprzez takie działania jak:

- zakup bezemisyjnego taboru tramwajowego, trolejbusowego i autobusowego;

¹⁷ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

¹⁸ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

- budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego i komplementarnych form mobilności (ruch pieszy, rowerowy, oraz inne aktywne formy mobilności), w tym integracja różnych form mobilności w postaci centrów przesiadkowych dla transportu publicznego;
- digitalizacja systemu mobilności w mieście (ITS, wspólne bilety, informacja i planowanie podróży, powiązane z wdrażaniem integracji taryfowej oraz koncepcji „Mobilność jako usługa”).

Nie będą wspierane inwestycje w infrastrukturę drogową służącą dla indywidualnego ruchu samochodowego, z wyłączeniem:

- parkingów P+R („parkuj i jedź”), dla których wsparcie będzie możliwe pod warunkiem zlokalizowania ich na obrzeżach miast, w miejscach zapewniających odpowiednią integrację z publicznym transportem zbiorowym;
- infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi Dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest odpowiednią analizą popytu.

W zakresie ograniczania negatywnego wpływu mobilności na środowisko i klimat, istotne jest zintegrowane planowanie dla całego obszaru aglomeracji, tj. miast i ich obszarów funkcjonalnych, do tego celu służyć będą m.in. instrumenty terytorialne typu ZIT.

Inwestycje objęte wsparciem będą ponadto opierać się na odpowiednich Planach Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) lub innych dokumentach planowania mobilności przyjętych na obszarze, na którym realizowana jest inwestycja – zgodnie z właściwymi wymogami Umowy Partnerstwa. W przypadku wymogu przyjęcia SUMP, wymóg ten będzie uznany za spełniony jeżeli plan ten:

1. będzie obejmował właściwy funkcjonalny obszar miejski;
2. będzie zgodny z obowiązującym komunikatem KE dotyczącym SUMP oraz wymogami określonymi we właściwym obowiązującym rozporządzeniu UE w sprawie sieci TEN-T;
3. będzie przyjęty przez organ właściwy terytorialnie oraz rzeczowo, w formie zapewniającej praktyczną realizację postanowień SUMP.

Możliwe będzie także wsparcie dla realizacji działań związanych z przygotowaniem i aktualizacją SUMP, opracowywanych i wdrażanych przez właściwe terytorialnie i rzeczowo organy gmin lub umocowane do tego formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego.

Inwestycje w zrównoważoną mobilność miejską będą zgodne z właściwymi Programami ochrony powietrza oraz Planami na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (z ang. – SECAP) – jeżeli dane miasto przyjęło takie plany.

Kluczowym rezultatem wdrażanych działań będzie zapewnienie sprawnie funkcjonującego i atrakcyjnego dla mieszkańców systemu mobilności na obszarze miasta i jego obszaru

funkcjonalnego. Istotna zmiana jakościowa dokona się również w zakresie zmniejszenia zużycia paliw kopalnych, emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców m.in. poprzez zwiększenie efektywności energetycznej systemu transportowego. Stworzone zostaną łańcuchy ekomobilności, poprawiające warunki przemieszczania się. Lepsze skomunikowane miast z obszarami funkcjonalnymi, powinno wpłynąć na ograniczenie indywidualnego transportu samochodowego, szczególnie w centrach miast.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy wspartych miast i ich obszarów funkcjonalnych; przyjezdni (dojeżdżający do pracy, uczniowie, studenci, turyści, inni korzystający z usług w mieście).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dot. niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji wdrażających FEPW oraz beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Stosowane będą kryteria wyboru projektów zobowiązujące do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

W KM zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Przy projektowaniu i wdrażaniu projektów będą podejmowane obowiązkowe działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury i usług transportu miejskiego, zgodnie ze standardem: transportowym (w szczególności dla infrastruktury komunikacji publicznej oraz taboru), architektonicznym

(m.in. odnośnie do stanowisk postojowych, przemieszczania się oraz oznaczeń wewn. i na zewn. budynków) oraz cyfrowym (odnośnie do sprzętu informatycznego szczególnego przeznaczenia, np. biletomatów). Infrastruktura, tabor oraz oferta przewozowa będą odpowiadały na potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników, w tym osób w niekorzystnej sytuacji: kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób strasznych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Celem działań będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Inwestycje będą uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz kobiet i niezmotoryzowanych uczestników ruchu.

W celu równego dostępu do informacji wszystkim użytkownikom, w tym obcokrajowcom zaplanowane zostaną działania zapewniające informacje w językach obcych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Inwestycje będą realizowane na terenie miast i obszarów funkcjonalnych: miast wojewódzkich, (OSI) miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych subregionalnych miast z podregionów (OSI) z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych, zlokalizowanych na obszarze strategicznej interwencji (OSI) wskazanym w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującym NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych. Przedmiotem współpracy będzie wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr realizujących zadania związane z planowaniem i funkcjonowaniem systemów transportu publicznego w miastach.

Interwencja wpisuje się w realizację ogólnoeuropejskich celów związanych z promowaniem zrównoważonej mobilności i ograniczaniem emisji z transportu, a tym samym dążeniem do budowy gospodarki niskoemisyjnej, a w szczególności w działania SUE RMB obszar Transport na rzecz czystego i neutralnego klimatu.

Możliwa będzie współpraca w powyższym zakresie pomiędzy miastami w ramach funkcjonujących inicjatyw miast partnerskich, w tym miast zarówno z państw członkowskich UE jak i krajów trzecich oraz nawiązywanie nowych partnerstw. Przedmiotem współpracy będzie wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji

kadr realizujących zadania związane z planowaniem i funkcjonowaniem systemów mobilności miejskiej, w tym transportu publicznego.

W realizacji projektów, promowane będzie upowszechnianie rozwiązań pilotażowych w zakresie zrównoważonej mobilności, wypracowanych w ramach programów INTERREG B i C.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Wsparcie obejmuje zadania z zakresu usług publicznych. Wsparcie projektów w formie instrumentów finansowych może skutkować przeliczeniem kosztów na odbiorców, poprzez podniesienie cen usług.

Argumenty za zastosowaniem dotacji:

- podmiotami realizującymi projekty są instytucje publiczne, zaspokajające zbiorowe potrzeby wspólnot zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi;
- wymiar użyteczności publicznej projektów – stworzenie infrastruktury i zapewnienie taboru dostępnego dla wszystkich użytkowników ze zróżnicowanymi potrzebami, np. z niepełnosprawnościami, z ograniczeniami mobilności, pozwalającej na rozwój publicznego transportu i świadczenia usług użyteczności publicznej, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków;
- finansowanie realizacji jak i utrzymania inwestycji, jest dokonywane ze środków publicznych pomimo niskiej stopy zwrotu;
- znaczący udział korzyści środowiskowych przy niskiej opłacalności finansowej inwestycji;
- spodziewany jest znaczący udział korzyści społecznych – poprawa mobilności oraz dostępu do rynków pracy, nauki i służby zdrowia.

2.1.3.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	0	24 724
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 60	Miasta z nowymi lub zmodernizowanymi cyfrowymi systemami transportu miejskiego	miasta	0	12

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	Użytkownicy/rok	29 862 699	2020	45 223 144	CST 2021	
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	t eqCO ₂ /rok	2 426 897	2019	2 413 699	CST 2021	*

*Wartości: bazową i cel końcowy wskaźnika należy traktować kierunkowo (redukcja) i indykatywnie. Zgodnie z uzgodnieniem z KE, zostaną one zmienione w trakcie przeglądu śródkresowego realizacji FEPW.

- **2.1.3.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)**

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	81	168 000 000
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	82	252 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	01	420 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	3	420 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	03	420 000 000

2.1.4. Spójna sieć transportowa

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁹
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.4.1. Cel szczegółowy²⁰ (i) Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T

2.1.4.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wsparcie dostępności kolejowej makroregionu obejmie rozwój infrastruktury sieci kolejowej, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej, stanowiącej bezpośrednie połączenie stolic województw PW (kontynuacja działania 3.1 POPW 2014-2020).

Kompleksowe inwestycje obejmą przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych na kompleksowej sieci TEN-T (projekty wynikające z programu wieloletniego, obejmującego inwestycje na liniach kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A. z Krajowego Programu Kolejowego), w tym łączących PW z regionami ościennymi zapewniając włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową.

Aby zapewnić spójność interwencji dopuszcza się realizację projektów do najbliższej stacji węzłowej, znajdującej się poza obszarem wsparcia Programu.

¹⁹ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

²⁰ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Odcinki linii kolejowych zakwalifikowane do wsparcia będą charakteryzowały się wysoką częstotliwością przewozów w ruchu pasażerskim lub towarowym, pozwalając na skuteczne konkurowanie kolei z transportem drogowym. Pierwszeństwo uzyskają inwestycje na odcinkach o najwyższych częstotliwościach połączeń kolejowych oraz zapewniające multimodalną integrację z innymi usługami zrównoważonego transportu. Interwencja obejmie również inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym dworców, wraz z jej dostosowaniem do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz wyposażeniem w stanowiska parkowania rowerów.

Inwestycje przyczynią się do poprawy spójności sieci kolejowej. Podniesienie parametrów technicznych linii, zwiększenie prędkości i częstotliwości przewozów przy zachowaniu bezpieczeństwa ruchu, unowocześnienie infrastruktury i dostosowanie jej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz poprawa multimodalnej integracji transportu wpłynie na większą konkurencyjność oferty przewozowej. Oczekiwanym rezultatem będzie zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach w skali regionalnej, makroregionalnej i krajowej, tak towarowych jak i pasażerskich. Spodziewane przeniesienie części ruchu z dróg na tory, stworzy lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, przybliży rynki pracy i dostępność ośrodków miejskich oferujących usługi publiczne wyższego rzędu, oraz wywrze pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Cel interwencji w zakresie infrastruktury trwałej i odpornej na zmiany klimatu zostanie osiągnięty poprzez zastosowanie dopasowanych i adekwatnych rozwiązań, norm, materiałów i wymagań na etapie przygotowania inwestycji w zakresie projektowania, budowy i utrzymania infrastruktury kolejowej.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy makroregionu, turyści, przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe i sektora transportu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dot. niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad

czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Stosowane będą kryteria wyboru projektów zobowiązujące do wykazania zgodności projektu z zasadami i klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

W KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Realizowane projekty będą spójne z założeniami Europejskiego Aktu o Dostępności, Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz Rozporządzenia UE 1300/2014²¹.

W ramach obszaru wsparcia będą podejmowane szczególne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury transportu kolejowego. Wspierana infrastruktura będzie odpowiadała na potrzeb wszystkich potencjalnych użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi, zgodnie z transportowym standardem dostępności.

W celu równego dostępu do informacji wszystkim użytkownikom, w tym obcokrajowcom zaplanowane zostaną działania zapewniające informacje w językach obcych.

Celem podejmowanych działań m.in. w zakresie transportu kolejowego, obiektów inżynierskich i obiektów obsługi podróżnych będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Inwestycje będą również uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotoryzowanych uczestników ruchu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Przewidywane do wsparcia inwestycje polegają na rozwoju sieci kolejowej na terenie wschodniej Polski. Ze względu na charakter inwestycji nie przewiduje się działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

²¹ Rozporządzenie UE 1300/2014 w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących się do dostępności systemu kolei Unii dla osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej możliwości poruszania się.

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Argumenty za zastosowaniem dotacji:

- PKP PLK SA i PKP SA są podmiotami zarządzającymi infrastrukturą kolejową i dworcową w Polsce, wykonując kompetencje władzy publicznej w zakresie utrzymania, budowy i modernizacji infrastrukturyo znaczeniu krajowym;
- wymiar użyteczności publicznej projektów - stworzenie infrastruktury dostępnej dla wszystkich, pozwalającej na rozwój publicznego transportu i świadczenia usług publicznych, nieukierunkowanych na osiągnięcie zysków;
- przychody generowane przez projekty, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta - finansowanie, kosztów inwestycji i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych;
- PKP PLK SA i PKP SA, jako właściciel infrastruktury, udostępniają ją wszystkim zainteresowanym przewoźnikom („operatorom”) na równych, niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą usługi przewozów na udostępnionej infrastrukturze pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów („użytkownikom końcowym”) na warunkach rynkowych.

2.1.4.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4. Spójna sieć transportowa	3(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 49	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych - TEN-T	km	0	168

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
4. Spójna sieć transportowa	3(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 101	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze kolejowej	osobodni/rok	0	2020	6 592	CST 2021	

2.1.4.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	101	344 846 477

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	01	344 846 477

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	32	344 846 477

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	03	344 846 477

2.1.4.2. Cel szczegółowy²² (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

2.1.4.2.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [8 000]

Celem interwencji jest poprawa dostępności PW+ poprzez rozwój zrównoważonego, inteligentnego, multimodalnego transportu oraz jego integrację z siecią TEN-T.

Wsparciem zostaną objęte następujące kategorie **inwestycji w infrastrukturę dróg wojewódzkich** (projekty wynikające z Regionalnych Planów Transportowych, co zapewni demarkację z inwestycjami drogowymi, które będą realizowane w programach regionalnych):

- budowa lub przebudowa dróg w celu ustanowienia niezbędnych połączeń do sieci TEN-T, przejść granicznych oraz innych gałęzi zrównoważonego transportu (np. terminali intermodalnych, węzłów kolejowych),
- budowa lub przebudowa dróg w celu umożliwienia wykonywania codziennych przewozów publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej,
- budowa lub przebudowa obwodnic,
- punktowe inwestycje poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego,
- rozwój Inteligentnych Systemów Transportowych,
- budowa infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi Dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest analizą popytu wynikającą z odpowiedniego dokumentu planowania transportu.

W przypadku projektów obejmujących przebudowę lub budowę dróg, realizowane inwestycje zapewnią dostosowanie nośności dróg do nacisku 11,5 t na oś. Do wsparcia zostaną zakwalifikowane wyłącznie projekty drogowe wykazujące korzystny stosunek efektów społeczno-ekonomicznych do poniesionych kosztów.

Inwestycje w infrastrukturę drogową na obszarach miejskich nie będą obejmowały budowy nowych dróg lub zwiększenia przepustowości dróg istniejących, z zastrzeżeniem obwodnic. Inwestycje te będą spójne z odpowiednimi planami zrównoważonej mobilności miejskiej

²² Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

lub, w razie gdy ich przyjęcie nie jest wymagane, innymi dokumentami planowania mobilności miejskiej.

Planowana interwencja zapewni kontynuację działań w zakresie usprawnienia sieci dróg poprzez dalsze dowiązywanie jej do sieci TEN-T oraz ważnych węzłów logistycznych. Budowa obwodnic umożliwi dodatkowo wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miejscowości, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzrostu bezpieczeństwa i redukcji emisji. W rezultacie planowany zakres interwencji wpłynie na podniesienie konkurencyjności i ożywienie przedsiębiorczości w makroregionie, zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców oraz poprawę dostępu do usług publicznych.

Ponadto tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie.

Ponadto w CS (ii) zaplanowano zwiększenie dostępności kolejowej makroregionu, komplementarnie do interwencji zaplanowanej w ramach CS (i) w ramach uzupełnienia kompleksowej sieci TEN-T. Wsparcie obejmie **rozwój infrastruktury sieci kolejowej**, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej, stanowiącej bezpośrednie połączenie stolic województw PW (kontynuacja działania 3.1 POPW 2014-2020). Kompleksowe inwestycje obejmą przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych, charakteryzujących się kluczowym znaczeniem dla zwiększenia dostępności makroregionu i poprawy jakości i częstotliwości połączeń prowadzących do sieci TEN-T (projekty wynikające z programu wieloletniego, obejmującego inwestycje na liniach kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A., w tym łączących obszar PW+ z regionami ościennymi zapewniając włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową.

Aby zapewnić spójność interwencji dopuszcza się realizację projektów do najbliższej stacji węzłowej, znajdującej się poza obszarem wsparcia Programu.

Odcinki linii kolejowych zakwalifikowane do wsparcia będą charakteryzowały się wysoką częstotliwością przewozów w ruchu pasażerskim lub towarowym, pozwalając na skuteczne konkurowanie kolei z transportem drogowym. Pierwszeństwo uzyskają inwestycje na odcinkach o najwyższych częstotliwościach połączeń kolejowych oraz zapewniające multimodalną integrację z innymi usługami zrównoważonego transportu. Interwencja obejmie również inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym dworców, wraz z jej dostosowaniem do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz wyposażeniem w stanowiska parkowania rowerów.

Inwestycje przyczynią się do poprawy spójności sieci kolejowej PW+. Podniesienie parametrów technicznych linii, zwiększenie prędkości i częstotliwości przewozów przy zachowaniu bezpieczeństwa ruchu oraz unowocześnienie infrastruktury i dostosowanie jej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz poprawa multimodalnej integracji transportu wpłynie na większą konkurencyjność oferty przewozowej.

Oczekiwanym rezultatem będzie zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach w skali regionalnej, makroregionalnej i krajowej, tak towarowych jak i pasażerskich. Oczekiwane przeniesienie części ruchu z dróg na tory, stworzy lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, przybliży rynki pracy i dostępność ośrodków oferujących usługi publiczne wyższego rzędu, oraz wywrze pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Cel interwencji w zakresie infrastruktury trwałej i odpornej na zmiany klimatu zostanie osiągnięty poprzez zastosowanie dopasowanych i adekwatnych rozwiązań, norm, materiałów i wymagań na etapie przygotowania inwestycji w zakresie projektowania, budowy i utrzymania dróg i kolei.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 Ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy makroregionu, przyjezdni, w tym turyści, przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe i sektora transportu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dot. niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Stosowane będą kryteria wyboru projektów zobowiązujące do wykazania zgodności projektu z zasadami i klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

W KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Projekty będą spójne z założeniami Europejskiego Aktu o Dostępności, Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz Rozporządzenia UE 1300/2014²³.

W ramach obszaru wsparcia będą podejmowane szczególne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury transportu kolejowego i drogowego. Wspierana infrastruktura będzie odpowiadała na potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Celem działań m.in. w zakresie transportu kolejowego i drogowego, obiektów inżynierskich i obiektów obsługi podróżnych będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Inwestycje będą również uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotywowanych uczestników ruchu.

W celu równego dostępu do informacji wszystkim użytkownikom, w tym obywatelom zaplanowane zostaną działania zapewniające informacje w językach obcych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewidywane do wsparcia inwestycje polegają na rozwoju sieci drogowej i kolejowej na terenie wschodniej Polski. Ze względu na charakter inwestycji nie przewiduje się działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

²³ Rozporządzenie UE 1300/2014 w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących się do dostępności systemu kolei Unii dla osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej możliwości poruszania się.

W zakresie wsparcia infrastruktury drogowej wsparcie zostanie udzielone w formie dotacji, ze względu na:

- wymiar użyteczności publicznej projektów – stworzenie infrastruktury dostępnej, pozwalającej na rozwój m.in. publicznego transportu i świadczenia usług publicznych, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków;
- podmioty realizujące projekty, które wykonują zadania o charakterze publicznym, określone stosownymi ustawami, zaspokajają zbiorowe potrzeby wspólnot zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi;
- finansowanie kosztów inwestycji i utrzymania, jest dokonywane ze środków publicznych, gdyż za użytkowanie wspartych dróg nie pobiera się opłat – nie generują zysków;
- spodziewany znaczący udział korzyści społecznych – poprawa mobilności, zapewnienie dostępu do rynków pracy i usług publicznych.

W zakresie wsparcia infrastruktury kolejowej argumenty przemawiające za zastosowaniem dotacji są analogiczne jak dla zakresu interwencji w CS (i) Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T.

2.1.4.2.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	0	214
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km	0	17
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 50	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych - poza TEN-T	km	0	210

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 56	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	osobodni/rok	0	2020	1 102 744	CST 2021	
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 101	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze kolejowej	osobodni/rok	0	2020	8 242	CST 2021	

2.1.4.2.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	89	172 000 000
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	90	258 000 000
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	102	344 846 477

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	01	774 846 477

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	32	774 846 477

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	03	774 846 477

2.1.5. Zrównoważona turystyka

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ²⁴
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

²⁴ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

2.1.5.1. Cel szczegółowy²⁵ CS (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

2.1.5.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Celem interwencji jest wzmacnianie **turystyki** w makroregionie na poziomie regionalnym jak i lokalnym, poprzez wykorzystanie potencjału współpracy, wielokulturowego dziedzictwa i unikalnych zasobów przyrodniczych. Rozwój turystyki jako ważnej gałęzi gospodarki jest szczególnie pożądanym z uwagi na duży udział obszarów prawnie chronionych w PW+ i wynikające z tego ograniczenia dla innych sektorów gospodarki.

Wsparciem zostaną objęte inwestycje w obiekty lub miejsca, które poprzez powiązanie ich ze sobą, tworzą spójny produkt – szlak turystyczny, odwołujący się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych makroregionu. Wspierane będą produkty turystyczne o oddziaływaniu ponadregionalnym, a przede wszystkim te, które przechodzą przez granice województw (tzw. wewnętrzne peryferia) i łączą minimum dwa z nich. Wsparta zostanie ograniczona liczba szlaków o najwyższym potencjale przyciągania turystów, zgodnie z celami zdefiniowanymi w strategiach rozwoju województw PW+, w szczególności dotyczących rozwoju tras rowerowych, infrastruktury na potrzeby turystyki kajakowej i kamperowej.

Województwa PW+ będą odpowiedzialne za przygotowanie wspólnej, spójnej koncepcji danego produktu turystycznego, w tym jednolitej strategii zarządzania nim oraz promocji (komercjalizacji) także w okresie trwałości. Koncepcje te (w tym m.in. wybór konkretnych obiektów i miejsc tworzących tematyczny szlak turystyczny) będą przygotowywane w koordynacji międzywojewódzkiej, przy zaangażowaniu regionalnych i lokalnych partnerów (organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, lokalnych przedsiębiorców) – potencjalnych partnerów projektu, co zapewni dialog społeczny już na etapie identyfikowania przebiegu szlaku i tworzących go miejsc lub obiektów. Prawa i obowiązki (rzeczowe i finansowe, w tym prawa do wartości niematerialnych i prawnych) partnerów tworzących szlak, zostaną potwierdzone w porozumieniach o współpracy, które będą wymagane do złożenia wniosku o dofinansowanie i oceniane przez IP.

Zakłada się wsparcie kompleksowych projektów obejmujących:

- modernizację lub budowę obiektów lub przestrzeni stanowiących element zintegrowanego produktu turystycznego. Preferowane będzie wykorzystanie istniejących obiektów. Nowa infrastruktura będzie wspierana w uzasadnionych przypadkach,

²⁵ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

- modernizację lub budowę infrastruktury ułatwiającej dostęp do ww. miejsc, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, system oznakowania, zagospodarowanie terenu z poszanowaniem standardów ochrony zieleni oraz uporządkowanie wewnętrznych układów komunikacyjnych w bezpośrednim otoczeniu atrakcji turystycznych (ukierunkowanie ruchu turystycznego) wraz z doprowadzeniem do dróg publicznych, pod warunkiem, że stanowią one integralną część większego projektu, nie są dominującym elementem projektu, a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji. W miastach nie jest dozwolone budowanie nowych dróg lub parkingów, a w odniesieniu do istniejących – zwiększanie ich przepustowości, ani w żaden inny sposób przyczynianie się do zwiększenia ruchu samochodowego,
- działania z zakresu digitalizacji oferty szlaku i przystosowania do działania w warunkach kryzysu (*resillience*),
- opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii zarządzania i rozwoju produktu turystycznego, w tym: spójna identyfikacja wizualna, marketing, podział praw i obowiązków pomiędzy partnerami projektu.

Wsparciem będą objęte wyłącznie projekty, które:

- są poparte odpowiednią analizą popytu i oceną potrzeb, aby ograniczyć ryzyko nieskuteczności (co będzie obowiązkowym elementem wniosku o dofinansowanie);
- są skoordynowane z projektami w sąsiednich obszarach, aby uniknąć powielania i konkurencji;
- oddziałują w sposób wykraczający poza sam projekt na stymulowanie działalności turystycznej w regionie;
- są trwałe i będą odpowiednio utrzymywane w kolejnych latach po ich zakończeniu.

Kwestie analizy potrzeb i wykonalność oraz trwałość finansowa poszczególnych szlaków będą zawarte w dokumentacji projektowej i będą podlegać ocenie IP przed przyznaniem dofinansowania z FEPW.

Wsparte projekty będą respektować zasadę zrównoważonego oddziaływania na środowisko, potrzebę rozwoju cyfrowego (długoterminowe potrzeby w zakresie cyfrowej i zielonej transformacji), zasadę dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami (w tym osób z niepełnosprawnościami). Beneficjenci zostaną zobligowani do tego, aby w efekcie powstawały inwestycje dostępne i pozbawione barier architektonicznych, a także umożliwiające odbiór dla osób o odmiennej percepcji (np. osób nie(do)widzących, niesłyszących)). A ponadto, zasadę stabilności i efektywności finansowej oraz odporności na kryzys. Inwestycje będą angażowały społeczności lokalne (w tym grupy defaworyzowane), partnerów społecznych oraz organizacje pozarządowe. Ponadto wsparcie powinno uwzględniać synergie z rozwojem zielonych i cyfrowych umiejętności w ramach EFS+, aby zapewnić rozwój potencjału ludzkiego w zakresie zarządzania wspieranymi obiektami.

Rezultatem wsparcia będzie wykorzystanie, w zrównoważony sposób, potencjału turystyki i kultury dla intensyfikacji ruchu turystycznego, w celu zapewnienia rozwoju społeczno-gospodarczego przede wszystkim lokalnych społeczności w korytarzu szlaków, a w szerszej perspektywie – całego makroregionu.

Oczekuje się, że branża turystyczna doświadczy dynamicznego odbicia po okresie spowolnienia wywołanego pandemią COVID-19, a inwestycje w infrastrukturę turystyczną poprawią konkurencyjność Polski Wschodniej w tym obszarze. Wsparcie zwiększy ofertę wysokiej jakości, trwałych (w długim okresie) i szeroko rozpoznawalnych produktów turystycznych, co ugruntuje pozycję sektora turystyki w gospodarce makroregionu i jest zgodne ze strategiami rozwoju województw PW+.

Wsparcie przyczyni się do rozwoju ruchu turystycznego w mniej znanych destynacjach, o wysokim potencjale i pozwoli na oferowanie zróżnicowanych form turystyki, w tym przyczyniających się do utrzymania lokalnych społeczności.

Wokół wspartych produktów turystycznych, także przy komplementarnym wsparciu w Priorytecie 1 – Pożyczki na rozwój turystyki, będzie się rozwijać się przedsiębiorczość. W szczególności pozwoli to na rozwój usług (noclegi, gastronomia, przewozy, inne), uruchomi lokalne i regionalne łańcuchy dostaw (potencjał współpracy) a także uzupełni i podniesie jakość oferty szlaku. To pozwoli zdywersyfikować grupy docelowe klientów i optymalizować przychody z turystyki (mieszkańcy, samorządy lokalne) w makroregionie.

Wsparcie przyczyni się do tworzenia, z wykorzystaniem zasobów kultury i turystyki, miejsc pracy, w tym także tych wysokiej jakości, i możliwości zatrudnienia, szczególnie dla grup w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy oraz pozostających długo poza rynkiem pracy.

Interwencja będzie generowała także liczne korzyści w kontekście społecznym poprzez tworzenie nowych możliwości spędzenia wolnego czasu przez turystów oraz warunków do nawiązywania więzi społecznych (poprawa walorów estetycznych przestrzeni/ miejsc oraz oferta wspieranych przedsięwzięć).

Wsparcie przyczyni się do budowania regionalnej i lokalnej tożsamości kulturowej oraz kompetencji kulturowych. Przyniesie również korzyści społeczne w zakresie generowania zaangażowania społecznego (w tym włączenia społecznego).

Interwencja stworzy także warunki dla rozwoju przedsiębiorstw z branży turystycznej, wspieranej komplementarnie w ramach Priorytetu 1.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy miejscowości w korytarzu szlaków, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorcy, turyści odwiedzający makroregion, JST.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodnie z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych.. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami i klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego, cyfrowego oraz informacyjno-promocyjnego, produkty turystyczne będą dostępne dla ogółu społeczeństwa, w tym również będą odpowiadały na szczególne potrzeby kobiet, osób z niepełnosprawnościami: ruchową, wzrokową, słuchową, intelektualną; osób starszych, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny, ze szczególnym uwzględnieniem podregionów (OSI) z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych.

Przedmiotem współpracy może być wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr realizujących zadania związane z tworzeniem i funkcjonowaniem sieciowych produktów turystycznych. Ponadto, rozwój produktu turystycznego przez włączenie obiektów z innych krajów lub promowanie produktu poza granicami kraju.

Wsparcie FEPW będzie komplementarne do wsparcia rozwoju zrównoważonej turystyki w programach INTERREG, w tym w programach PL-SK i LT-PL. Proponowane przez samorządy

inwestycje składające się na spójny produkt turystyczny będą weryfikowane pod kątem spójności tematycznej przez Samorząd Województwa (Urząd Marszałkowski), który będzie koordynował przygotowanie i wdrażanie projektu.

W rezultacie projekty INTERREG i FEPW będą realizowane równolegle i będą wzajemnie się uzupełniały, wspólnie podnosząc atrakcyjność i konkurencyjność oferty turystycznej wspieranego obszaru.

Ryzyko nakładania się wsparcia jest ograniczone ze względu na predefiniowany zakres wsparcia w FEPW, gdzie przewiduje się wsparcie ograniczonej liczby ponadregionalnych szlaków turystycznych. Propozycje projektów do wsparcia w FEPW zgłasza Samorząd Województwa.

Projekty wsparte w INTERREG opierają się na zasobach kultury i turystyki, wspólnych dla co najmniej dwóch państw członkowskich. Efekt synergii zostanie osiągnięty dzięki temu, że zarówno wsparcie INTERREG jak i FEPW będą przyczyniać się do aktywizacji społecznej i gospodarczej regionów objętych wsparciem. Wsparcie programów odwołując się do zasobów turystycznych i kulturowych pozwoli na rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów (inwestycje o charakterze publicznym, niekomercyjnym), w ramach CS (vi) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Realizacja projektów ma przyczynić się do osiągnięcia określonych efektów społecznych, natomiast nie jest ukierunkowana na osiąganie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej), a zatem na generowanie przychodów pozwalających na spłatę wsparcia zwrotnego.

2.1.5.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5. Zrównoważona turystyka	4 (vi)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty	0	3

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5. Zrównoważona turystyka	4 (vi)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający/rok	1 337 181	2019	2 056 714	CST 2021	

2.1.5.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	165	140 380 790

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	01	140 380 790

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	32	140 380 790

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	03	140 380 790

2.1.1.1.4. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji dla EFMRA

Nie dotyczy

2.2. Priorytety dotyczące pomocy technicznej

Pomoc techniczna

2.2.1. Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Priorytet 6. Pomoc techniczna

Realizacja Priorytetu 6 ma na celu **zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania Programu**, a tym samym przyczyni się do realizacji celu głównego Programu. Wsparcie udzielane w ramach niniejszego Priorytetu jest komplementarne do wsparcia udzielonego w ramach pomocy technicznej pozostałych programów, w szczególności programu horyzontalnego w zakresie pomocy technicznej zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną.

Priorytet 6 obejmuje następujące obszary:

- **potencjał instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu**, tj. odpowiedzialnych za przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, informowanie, ewaluację oraz kontrolę operacji finansowanych ze środków Programu oraz instytucji mających znaczący wpływ na wdrażanie Programu lub potencjał beneficjentów Programu;
- **potencjał wnioskodawców i beneficjentów Programu oraz członków grup i Komitetu Monitorującego Programu** w zakresie działań szkoleniowych i informacyjnych;
- **informacja i promocja oraz proces ewaluacji w ramach Programu.**

Cel priorytetu będzie realizowany m.in. poprzez:

- finansowanie wydatków osobowych instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu oraz instytucji mających znaczący wpływ na wdrażanie Programu i/ lub potencjał beneficjentów Programu z wyjątkiem Instytucji Zarządzającej;
- podnoszenie kwalifikacji personelu zaangażowanego w ww. instytucjach m.in. poprzez szkolenia oraz inne formy podnoszenia kwalifikacji (m.in. w zakresie zamówień publicznych);
- wynajem pomieszczeń (m.in. biurowych, konferencyjnych, archiwów), wyposażenie miejsca pracy;
- zakup i instalację sprzętu i wyposażenia;
- pokrycie kosztów eksploatacji sprzętu i wyposażenia oraz zakup niezbędnych licencji i oprogramowania informatycznego, a także zakupu usług

telekomunikacyjnych i teleinformatycznych dla potrzeb efektywnej realizacji Programu;

- budowę, rozbudowę oraz utrzymanie narzędzi informatycznych, mających na celu obsługę Programu;
- wsparcie procesu zarządzania i wdrażania Programu, w tym m.in.:
 - wsparcie procesu oceny i selekcji projektów;
 - wsparcie procesu kontroli oraz działań związanych ze zwalczaniem nadużyć finansowych na szkodę UE (w celu zapobiegania nieprawidłowościom, w tym praktykom korupcyjnym oraz dla zapewnienia sprawnego wykrywania i ich eliminowania, IZ będzie dysponować i stosować skuteczne i proporcjonalne środki oraz procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, zgodnie z zapisami art. 74(1)(c)(d) rozporządzenia 2021/1060);
 - organizację spotkań, komitetów, grup roboczych, zespołów itp.;
 - przygotowanie analiz, ekspertyz, sprawozdań, w tym związanych z zapewnieniem spójnej i zintegrowanej interwencji Programu oraz uproszczeniami zmniejszającymi obciążenia administracyjne;
 - finansowanie kosztów procesu ewaluacji: wspierających projektowanie i wdrażanie programu; oceniających wpływ; ex-post/retrospektywnych oraz dotyczących kolejnych perspektyw;
 - finansowanie pomocy udzielonej przez ekspertów zewnętrznych;
 - ułatwienie dostępu do zasobów wiedzy zgromadzonych w poprzednich perspektywach finansowych;
 - finansowanie działań związanych z finalizacją prac w zakresie perspektywy finansowej 2014-2020 oraz 2007-2013 w instytucjach będących beneficjentami priorytetu;
 - finansowanie kosztów przygotowania przyszłych interwencji ze środków UE, w tym prac związanych z przygotowaniem kolejnej perspektywy finansowej 2028-2034;
 - realizację działań informacyjno-promocyjnych, w tym: działania szkoleniowe i informacyjne dla potencjalnych beneficjentów i wnioskodawców;
 - zwiększenie roli koordynatora ds. równości i niedyskryminacji i zapewnienie odpowiedniego wsparcia;
- analizę istniejących rozwiązań i ocena ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania Karty Praw Podstawowych.

W celu promowania zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji zapewnione zostanie wsparcie beneficjentów, personelu IZ, IW i Komitetu Monitorującego w realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, poprzez wsparcie eksperckie, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcję

materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Limit wydatków na pomoc techniczną w programie FEPW na poziomie Umowy Partnerstwa wynosi 43 055 388 euro.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

a) Instytucje systemu wdrażania, b) beneficjenci i potencjalni beneficjenci Programu, c) członkowie grup, komitetu monitorującego i ich zastępcy

2.2.1.2. Wskaźniki

Wskaźniki produktu wraz z odpowiadającymi celami pośrednimi i celami końcowymi

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z pomocy technicznej	sztuka	146	146
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	sztuka	5	14
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 152	Liczba opracowanych ekspertyz	sztuka	49	100
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby	2 582	7 921
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	sztuki	1	3

2.2.1.3. Indykatory podział zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	179	6 270 000
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	180	32 137 616
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	181	752 000
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	182	874 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	03	40 033 616

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Tabela 9: Indykatory podział zasobów (UE) według rodzaju interwencji dla EFMRA

Nie dotyczy

2.2.2. Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (należy powtórzyć dla każdego takiego priorytetu dotyczącego pomocy technicznej)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. f) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i)–(iii); art. 112 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 14 i 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

3.1. Przesunięcia i wkłady²⁶

Podstawa prawna: art. 14, 26 i 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

3.2. FST: alokacje w ramach programu i przesunięcia²⁷

Nie dotyczy

3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego

Nie dotyczy

3.4. Przesunięcia zwrotne²⁸

Nie dotyczy

²⁶ Dotyczy wyłącznie zmian programu zgodnie z art. 14 i 26 z wyjątkiem przesunięć uzupełniających do FST zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Przesunięcia nie mają wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego.

²⁷ Przesunięcia nie mają wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego.

3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 3, 4 i 7 rozporządzenia w sprawie FST

Tabela 10. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026	2027		2027	Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	wyłącznie EFMRA	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	wyłącznie EFMRA	
EFRR	Słabiej rozwinięte	0	422 880 898	438 783 891	457 616 011	477 214 294	208 057 077	208 057 077	n/d	218 749 056	218 749 056	n/d	2 650 107 360
Ogółem		0	422 880 898	438 783 891	457 616 011	477 214 294	208 057 077	208 057 077	-	218 749 056	218 749 056	-	2 650 107 360

3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (ii), art. 22 ust. 6 i art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, gdy w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Tabela 11. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe (euro)

Nr celu polityki lub pomoc techniczna (PT)	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy	Indykatorywny podział wkładu krajowego		Ogółem	Stopa dofinansowania
						Wkład Unii	Kwota elastyczności		publiczny	prywatny		
					(a)=(g)+(h)	(g)	(h)	(b)=(c)+(d)	(c)	(d)	(e)=(a)+(b)	(f)=(a)/(e)
1	Priorytet 1	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	500 000 000	419 473 803	80 526 197	88 235 295	13 235 295	75 000 000	588 235 295	85%
2	Priorytet 2	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	430 000 000	360 747 471	69 252 529	75 882 354	54 705 883	21 176 471	505 882 354	85%
2	Priorytet 3	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	420 000 000	352 357 995	67 642 005	74 117 648	74 117 648	0	494 117 648	85%
3	Priorytet 4	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 119 692 954	939 363 724	180 329 230	197 592 875	197 592 875	0	1 317 285 829	85%
4	Priorytet 5	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	140 380 790	117 772 128	22 608 662	24 773 081	24 773 081	0	165 153 871	85%
PT	Priorytet 6	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	40 033 616	33 586 106	6 447 510	7 064 756	7 064 756	0	47 098 372	85%
			EFRR ogółem	Słabiej rozwinięte	2 650 107 360	2 223 301 227	426 806 133	467 666 009	371 489 538	96 176 471	3 117 773 369	85%

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

W odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”: programy wykorzystujące pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, stosownie do wyboru dokonanego w umowie partnerstwa.

Tabela 11A: Łączne alokacje finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz wkład krajowy

Nie dotyczy

4. Warunki podstawowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów T/N	Odniesienie do odpowiednich dokumentów [500]	Uzasadnienie [1000]
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFRR		TAK	<p>Gotowe są mechanizmy monitorowania obejmujące wszystkie zamówienia publiczne na mocy unijnych przepisów o zamówieniach publicznych. Powyższy wymóg uwzględnia:</p> <p>1. Ustalenia zapewniające opracowanie efektywnych i wiarygodnych danych o procedurach o udzielenie zamówień publicznych powyżej progów unijnych zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi wynikającymi z art. 83 oraz art. 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz</p>	TAK	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p> <p>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-</p>	Kryterium 1. Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z Platformy e-Zamówienia, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.

			artykułu 99 i 100 dyrektywy 2014/25/EU.		funkcjonowaniu- systemu-zamowien- publicznych	
			2. Ustalenia dotyczące danych obejmują co najmniej następujące elementy: a) Jakość i intensywność konkurencji: nazwiska/imiona zwycięskich oferentów, oferentów występujących początkowo oraz wartość umowną b) Informację o ostatecznej cenie na zakończenie oraz o udziale MŚP jako bezpośrednich oferentów jeżeli systemy krajowe zapewniają takie informacje.	TAK		Kryterium 2. UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających oraz bazy BZP).
			3. Ustalenia zapewniające monitoring i analizę danych przez właściwe organy krajowe zgodnie z art. 83 (2) dyrektywy 2014/24/EU oraz zgodnie z art. 99 (2) dyrektywy 2014/25/EU.	TAK	Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozd	Kryterium 3. Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.

					ania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	
			4. Ustalenia dotyczące udostępnienia wyników analizy opinii publicznej zgodnie z art. 83 (3) dyrektywy 2014/24/EU oraz art. 99 (3) dyrektywy 2014/25/EU	TAK	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p> <p>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych</p>	Kryterium 4. UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne.
			5. Ustalenia mające na celu zapewnienie, aby wszelkie informacje wskazujące na podejrzenie zmywy przetargowe były przekazywane do właściwych krajowych organów zgodnie z art. 83 (2) dyrektywy 2014/24/EU oraz art. 99 (2) dyrektywy 2014/25/EU	TAK	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p> <p>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania</p>	Kryterium 5. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do zmywy przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKIK. Pomędzy UZP i UOKIK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń. Niezależnie od powyższego instytucje oraz

						<p>systemu zamówień publicznych:</p> <p>https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych</p>	<p>podmioty zamawiające mogą bezpośrednio zwrócić się do UOKiK w przypadku podejrzenia zмовы przetargowej.</p>
<p>Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa</p>	<p>EFRR</p>		<p>TAK</p>	<p>Instytucje zarządzające dysponują narzędziami i zdolnościami umożliwiającymi im weryfikację zgodności z zasadami pomocy państwa:</p> <p>1. W odniesieniu do przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objętych wymogiem odzyskania pomocy</p>	<p>TAK</p>	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf</p>	<p>Kryterium 1. Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 743 ze zm.) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie www informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, podmioty udzielające pomocy są zobligowane do zbadania warunków dopuszczalności pomocy publicznej. Zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy. Co do zasady dotyczy to też sprawozdań finansowych za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości, na podstawie</p>

						których weryfikowana jest poprawność przedstawianych danych. W przypadku podmiotów objętych postępowaniem upadłościowym wszelkie zdarzenia w tych postępowaniach są obwieszczone, a dodatkowo przedsiębiorca obowiązany jest posługiwać się nazwą firmy wraz z oznaczeniem „w restrukturyzacji” lub „w upadłości”.
			2. Poprzez dostęp do specjalistycznych porad i wytycznych w kwestiach pomocy państwa udzielanych przez ekspertów pomocy publicznej w lokalnych i krajowych organach.	TAK		Kryterium 2. Funkcję krajowego organu ds. pomocy państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK, a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Prezes UOKiK opiniuje wytyczne dot. pomocy publicznej, projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym finansowane ze środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przed KE oraz monitoruje udzielaną pomoc publiczną. Ustawa reguluje obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej przedsiębiorcom, tj. gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywania informacji w tym zakresie. UOKiK zapewnia pełną informację na stronie urzędu i zależnie od potrzeb prowadzi dla instytucji wdrażających programy warsztaty dotyczące stosowania

							<p>pomocy publicznej. W ramach współpracy z UOKiK 2 grupy robocze ds. pomocy publicznej udzielanej w ramach funduszy strukturalnych polityki spójności (dla krajowych i regionalnych programów), koordynowane przez MFIPR, opracowują horyzontalne interpretacje dotyczące udzielania pomocy publicznej.</p>
Skuteczne stosowanie i wdrożenie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej	EFRR		NIE	<p>Gotowe są skuteczne mechanizmy służące zapewnieniu zgodności z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, które obejmują:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustalenia w celu zapewnienia zgodności Programów wspieranych z funduszy oraz ich wdrażania z odpowiednimi postanowieniami Karty. 	NIE	brak	<p>Kryterium 1. Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności z KPP projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.</p> <p>Zdaniem strony polskiej warunek jest spełniony zgodnie ze stanowiskiem z 7 lipca 2022 r., jednakże wobec braku reakcji KE na to</p>
				<ol style="list-style-type: none"> 2. Sprawozdania do komitetu monitorującego dotyczące przypadków niezgodności operacji wspieranych przez fundusze z Kartą oraz skarg odnoszących się do Karty składanych zgodnie z ustaleniami dokonanymi na podstawie art. 63 (6) rozporządzenia ogólnego 	NIE		

							<p>stanowisko – status warunku został oznaczony jako niespełniony.</p> <p>Kryterium 2. Procedura uwzględnia obowiązek IZ Programu w zakresie przygotowania rocznej zbiorczej informacji o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.</p> <p>Zdaniem strony polskiej warunek jest spełniony zgodnie ze stanowiskiem z 7 lipca 2022 r., jednakże wobec braku reakcji KE na to stanowisko – status warunku został oznaczony jako niespełniony.</p>
Wdrażanie i stosowanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE	EFRR		TAK	<p>Gotowe są krajowe ramy wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które obejmują:</p> <p>1. Cele końcowe posiadające wymierne cele pośrednie, mechanizmy gromadzenia danych i monitorowania.</p>	TAK	<p>Link do dokumentu: https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218 https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-ustanowienia-polityki-publicznej-pt-strategia-rozwoju-uslug-spoecznych</p>	<p>Kryterium 1. Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta przez RM 16 lutego 2021 r. wypełnia kryterium wskazując ramy polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania ww. Konwencji, obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cele i działania do osiągnięcia w oznaczonym czasie ze wskaźnikami i odpowiedzialnymi podmiotami - mechanizmy monitoringu realizacji celów i działań oraz gromadzenie danych w tym zakresie
				<p>2. Ustalenia służące zagwarantowaniu, że w przygotowaniach i wdrażaniu programów odpowiednio uwzględnia się politykę, prawodawstwo i normy w zakresie dostępności.</p>	TAK		

					<p>polityka-publiczna-na-lata-20212035</p> <p>- zapewnienie zgodności ze Strategią na poziomie opracowywania i wdrażania planów działań i programów polityki dostępności oraz zgodnego z postanowieniami ww. Konwencji ustawodawstwa i standardów.</p> <p>Spełnienie kryterium zapewnia przyjęta 7.06.2022 r. przez RM Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), która zakłada realizację procesu deinstytucjonalizacji. Usługi społeczne skoncentrują się na rodzinie i dzieciach, seniorach, os. z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie bezdomności. Osoby z niepełnosprawnościami wspierane są m.in. w zakresie niezależności poprzez wdrożenie mieszkalnictwa wspomaganego – Cel 3 oraz rozwój Centrów Opiekuńczo-Mieszkalnych.</p> <p>Kryterium 2. zostanie spełnione poprzez zobowiązanie IZ do realizacji następujących działań:</p> <p>(1) wskazania konkretnych artykułów KPON związanych z zakresem wsparcia planowanym do realizacji w ramach programu,</p> <p>(2) zapewnienia zgodności z KPON wszelkich procesów i procedur realizowanych na każdym etapie wdrażania programu, tj. programowania, wyboru i realizacji projektów,</p>
--	--	--	--	--	---

						<p>a także kontroli projektów, monitorowania i ewaluacji, co znajdzie odzwierciedlenie m.in. w treści procedur/ wytycznych/ regulaminów określających sposób realizacji poszczególnych procesów związanych z wdrażaniem programu,</p> <p>(3) oceny projektów pod kątem kryterium dotyczącego zgodności z KPON,</p> <p>(4) zapewnienia stosowania standardów dostępności poprzez Wytyczne określające standardy zapewniania dostępności w inwestycjach finansowanych w ramach polityki spójności,</p> <p>(5) realizacji działań informacyjnych/ świadomościowych związanych z przestrzeganiem KPON,</p> <p>(6) wprowadzenia do systemu realizacji programu procedury zgłaszania podejrzeń i skarg dotyczących niezgodności interwencji/ działań z KPON.</p>
			3. Sprawozdania do komitetu monitorującego dotyczące przypadków niezgodności operacji wspieranych przez fundusze z Konwencją (...) oraz skarg odnoszących Konwencji składanych zgodnie z ustaleniami dokonany na podstawie art. 63 (6) rozporządzenia ogólnego.	TAK	Warunek spełniony jest poprzez przyjęcie Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjętej Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.	<p>Kryterium 3. zostanie spełnione poprzez wprowadzenie obowiązkowego rocznego raportowania Komitetowi Monitorującemu o zgłoszonych przypadkach niezgodności interwencji/ działań z KPON oraz skargach na nieprzebrzeżenie KPON.</p> <p>KM będzie informowany o charakterze i liczbie skarg i przypadków niezgodności interwencji realizowanej w ramach programu z zapisami</p>

						<p>Link do dokumentu: https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218 https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-ustanowienia-polityki-publicznej-pt-strategia-rozwoju-uslug-spoecznych-polityka-publiczna-na-lata-20212035</p>	<p>KPON oraz o tym, jakie czynności w związku z ich wystąpieniem podjęły właściwe instytucje. W przypadku naruszeń systemowych lub powtarzających się, po przedstawieniu sprawozdania przez IZ, KM będzie mógł powziąć szereg działań, aby przeciwdziałać ich występowaniu w przyszłości.</p> <p>Zakres prerogatyw KM w tym względzie zostanie określony w regulaminie KM, w oparciu o minimalne uprawnienia określone dla KM wszystkich programów, w tym: (1) możliwość powołania grupy roboczej do rozpatrzenia danego zagadnienia/zidentyfikowanego problemu, (2) przeprowadzenie dalszych analiz w celu opracowania szczegółowych zaleceń/rekomendacji dotyczących najbardziej powtarzalnych naruszeń, czy też (3) intensyfikacji prowadzonych działań świadomościowych i informacyjnych.</p>
Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami.	EFRR	CP 2 CS (iv)	TAK	Istnienie krajowego lub regionalnego planu zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami i, opracowanego na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu i istniejących strategii na rzecz przystosowania się do zmian klimatu; plan ten obejmuje:	TAK	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących	<p>Kryterium 1. Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdziały opisujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie, 2) typologię zagrożeń, 3) matrycę ryzyka, 4) zagrożenia naturalne,

				<p>1. opis kluczowych ryzyk, ocenionych zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE , odzwierciedlający bieżący profil ryzyka i jego ewolucję w orientacyjnym okresie 25–35 lat. Ocena opiera się – w przypadku ryzyk związanych z klimatem – na prognozach i scenariuszach dotyczących zmian klimatu;</p> <p>2. opis środków w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowości i reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane kluczowe ryzyka. W odniesieniu do wspomnianych środków zostaną określone priorytety w zależności od danych ryzyk i ich wpływu na gospodarkę, braków w zakresie zdolności oraz skuteczności i wydajności, z uwzględnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych;</p>	<p>strategii adaptacji do zmian klimatu oraz istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu.</p> <p>Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka, oraz - Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem, odpowiadające im zakresem przedmiotowym. 	<p>5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka,</p> <p>6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska naturalnego.</p> <p>Kryterium 2. i 3. Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) cele strategiczne, 2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka, 3) cz. A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla zapobiegania i przygotowania, 4) cz. B KPZK: zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla reagowania i odbudowy 5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości: <ul style="list-style-type: none"> - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odpow. poziomie admin. kraju - procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej,
--	--	--	--	--	---	--

				3. informacje na temat zasobów i mechanizmów finansowania dostępnych na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania związanych z zapobieganiem klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowością i reagowaniem na klęski żywiołowe i katastrofy.			<ul style="list-style-type: none"> - procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania - komunikację ryzyka - organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, - zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód - procedury uruchamiania rezerw strategicznych - priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej - finansowanie.
Ramy działań priorytetowych w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących dofinansowanie unijne	EFRR	CP 2 CS (VII)	TAK	<p>W przypadku interwencji wspierających środki ochrony przyrody w związku z obszarami Natura 2000 objętymi zakresem dyrektywy Rady 92/43/EWG :</p> <p>istnienie ram działań priorytetowych na podstawie art. 8 dyrektywy 92/43/EWG, które obejmują wszystkie elementy wymagane we wzorze ram działań priorytetowych na lata 2021–2027 uzgodnionym przez Komisję i państwa członkowskie, w tym określenie środków priorytetowych i oszacowanie potrzeb w zakresie finansowania.</p>	TAK	<p>Link do dokumentu:</p> <p>http://www.gdos.gov.pl/files/artykuly/5073/PAF_icon.pdf</p>	<p>Kryterium 1. Działania dot. utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ekstensywna gospodarka rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk - zabezpieczenie/ odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych - wykup gruntów • odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmocnienie zagrożonych gatunków: <ul style="list-style-type: none"> - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk

							<ul style="list-style-type: none"> - przywrócenie/ polepszenie reżimu hydrologicznego - zwalczanie gatunków ekspansywnych/ obcych - restytucja gatunków zagrożonych - udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych - utrzymanie ośrodków hodowli/ rehabilitacji dzikich zwierząt. • wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie/ aktualizacja planów zadań ochronnych/ planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 - monitoring sieci Natura 2000 - badania i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000 - budowa/ rozwój infrastruktury turystycznej rozprawdzającej ruch turystyczny na obszarach Natura 2000
Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3 CS (I i II)	NIE	<p>Mapowanie multimedialne istniejącej i planowanej infrastruktury, z wyjątkiem poziomu lokalnego, do 2030 r.: jeżeli</p> <p>1. Zawiera uzasadnienie ekonomiczne planowanych inwestycji, poparte analizą popytu i modelowaniem ruchu, która powinna uwzględnić</p>	NIE	<p>Pkt I - Przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.</p> <p>Pkt II - Opracowanie multimodalnego modelu ruchu:</p>	<p>Na poziomie krajowym:</p> <p>Kryterium 1. Spełnienie kryterium zapewnia m.in. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. oraz stosowne dokumenty wdrożeniowe, a także</p>

			spodziewany wpływ otwarcia rynku usług kolejowych		<p>1) Opracowanie i kalibracja modelu bazowego;</p> <p>2) Opracowanie części prognostycznej modelu.</p> <p>Pkt III - Opracowanie lub aktualizacja planów sektorowych w zakresie transportu.</p>	przygotowanie i wdrożenie Zintegrowanego Modelu Ruchu.
EFRR	CP 3 CS (I i II)		2. Odzwierciedla elementy transportowe narodowego planu energetyczno-klimatycznego	NIE	<p>Opracowanie Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu, uwzględniającego kwestie rozwoju transportu</p> <p>Link do dokumentu: https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke</p>	Kryterium 2. Spełnienie kryterium zapewnia KPEIK i spójne z nim dokumenty wdrożeniowe.
EFRR	CP 3 CS		3. Obejmuje inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T określone we [wniosku dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego	NIE	Pkt I - Przyjęcie Strategii Zrównoważonego	Kryterium 3. Spełnienie kryterium zapewnia m.in. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. oraz stosowne

		(I i II)		Instrument „Łącząc Europę” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 1316/2013], zgodnie z odpowiednimi planami prac dla korytarzy sieci bazowej TEN-T		Rozwoju Transportu do 2030 r Pkt II - Opracowanie lub aktualizacja planów sektorowych w zakresie transportu.	dokumenty wdrożeniowe, obejmujące swym zakresem inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T.
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		4. W przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność poprzez zapewnienie wystarczającej łączności sieci miejskich, regionów i społeczności lokalnych w ramach sieci bazowej TEN-T i jej węzłów.	NIE	Opracowanie lub aktualizacja planów sektorowych w zakresie transportu.	Kryterium 4. Spełnienie kryterium zapewniają stosowne dokumenty wdrożeniowe, obejmujące swym zakresem inwestycje poza korytarzami sieci bazowej TEN-T.
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		5. Zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz w stosownych przypadkach, sprawozdanie z wdrażania ERTMS zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji UE 2017/6 z dnia 5 stycznia 2017 r. w sprawie europejskiego planu wdrożenia europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowy	Na bieżąco	Bieżące przekazywanie informacji do KE w oparciu o przyjęty Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce o statusie zabudowy ERTMS na infrastrukturze kolejowej	Kryterium 5. Kryterium spełnione poprzez bieżące przekazywanie informacji do KE w oparciu o przyjęty Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce o statusie zabudowy ERTMS na infrastrukturze kolejowej.
	EFRR	CP 3 CS		6. Promuje multimodalność, określa potrzeby, w zakresie multimodalnego lub	NIE	Pkt I - Przyjęcie Strategii Zrównoważonego	Kryterium 6. Spełnienie kryterium zapewnia m.in. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. i stosowne dokumenty

		(I i II)		przeladunkowego frachtu oraz terminali pasażerskich		Rozwoju Transportu do 2030 r., uwzględniającej potrzeby rozwoju multimodalnego; Pkt II - Opracowanie dokumentu pt. Kierunki rozwoju transportu intermodalnego w Polsce do 2030 r. z perspektywą do 2040 r. Pkt III - Opracowanie programu dotyczącego inwestycji dworcowych	wdrożeniowe, obejmujące swym zakresem kwestie transportu multimodalnego.
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		7. Obejmuje środki właściwe dla planowania infrastruktury mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi krajowymi ramami polityk	NIE	Pkt I - Opracowanie Krajowych ram rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, Pkt II - Monitorowanie i ocena poziomu osiągnięcia celów	Kryterium 7. Spełnienie kryterium zapewniają Krajowe ramy polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych oraz spójne z nimi stosowne dokumenty wdrożeniowe.
	EFRR	CP 3 CS		8. Przedstawia wyniki oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi	NIE	Pkt I - Opracowanie dokumentów strategicznych wpływających na	Kryterium 8. Spełnienie kryterium zapewnia Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2021 – 2030 wraz ze stosownymi dokumentami wdrożeniowymi

		(I i II)		strategiami bezpieczeństwa drogowego, wraz z zaznaczeniem dotkniętych dróg i odcinków oraz zapewnieniem kolejności odnośnych inwestycji		poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na sieci dróg krajowych tj: 1) Programu Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 r. uwzględniającego elementy BRD 2) Programu Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej na lata 2021-2024 Pkt II - opracowanie Programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2020-2030	sektora drogowego, obejmującymi kwestie bezpieczeństwa ruchu drogowego.
EFRR	CP 3 CS (I i II)			9. Dostarcza informacji na temat środków finansowych odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów eksploatacji i konserwacji istniejącej i planowanej infrastruktury	NIE	Pkt I - opracowanie/ ew. aktualizacja stosownych programów lub rozwiązań zapewniających środki na realizację i utrzymanie istniejącej	Kryterium 9. Spełnienie kryterium zapewnione poprzez stosowne programy utrzymaniowe opracowane na poziomie krajowym lub informacje o sposobie zapewnienia środków na utrzymanie inwestycji i ich wartości, przedstawione w raporcie z samooceny spełnienia warunku.

						i planowanej infrastruktury: 1) Kolejowej 2) Drogowej 3) Lotniczej 4) Morskiej 5) Śródlądowej 6) Intermodalnej 7) CPK 8) dworcowej	
--	--	--	--	--	--	--	--

5. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. k); art. 71 i 84 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 13: Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji [500]	Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za kontakty [200]	E-mail [200]
Instytucja zarządzająca	Ministerstwo obsługujące ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, Departament Programów Ponadregionalnych	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego/ Dyrektor Departamentu	sekretariatDPP@mfi.gov.pl
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	sekretariat.DAS@mfi.gov.pl
Podmiot otrzymujący płatności od Komisji	Minister właściwy do spraw finansów publicznych	Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów	sekretariat.IP@mfi.gov.pl
W stosownych przypadkach, podmiot lub podmioty otrzymujące płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<i>Nie dotyczy</i>		
Zadania w zakresie księgowania wydatków w przypadku gdy są powierzone podmiotowi innemu niż instytucja zarządzająca	<i>Nie dotyczy</i>		

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, która zostałaby refundowana podmiotom otrzymującym płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (w punktach procentowych)

Podmiot 1	p.p.
Podmiot 2*	p.p.

**Liczba organów określonych przez państwo członkowskie.*

6. Partnerstwo

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. h) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [10 000]

Przygotowanie FEPW

W trakcie przygotowywania FEPW współpracowano z departamentami w Ministerstwie odpowiedzialnymi za przygotowanie innych krajowych programów, koordynującymi przygotowanie regionalnych programów oraz innych dokumentów dot. polityki spójności. Włączono także przedstawicieli Ministerstw, m.in.: Klimatu i Środowiska; Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz Infrastruktury.

Od października 2020 r. w prace zaangażowano członków Grupy Sterującej ds. Polski Wschodniej, w składzie: IZ krajowymi i regionalnymi programami (6 województw), instytucja koordynująca UP, instytucja ds. koordynacji wdrożeniowej UP w zakresie 16 regionalnych programów operacyjnych, Główny Urząd Statystyczny.

Do prac Grupy zaproszono partnerów społecznych, gospodarczych i organizacje pozarządowe, m.in.: Związek Miast Polskich, Polską Organizację Turystyczną, Konfederację Lewiatan, przedstawicieli organizacji zrzeszających związki zawodowe i organizacje pozarządowe, środowisk naukowych. W pracach Grupy wzięli udział także przedstawiciele PARP oraz CUPT.

Zorganizowano posiedzenia Grupy (18 listopada 2020 r. i 9 lutego 2021 r.) dotyczące kontynuacji wsparcia dla PW i jego zakresu. Spotkania przeprowadzono z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej.

W związku z decyzją Premiera M. Morawieckiego o objęciu Programem regionu NUTS2 mazowieckiego regionalnego, do prac Grupy w grudniu 2020 r. dołączono IZ RPO Woj. Mazowieckiego.

Prace nad FEPW wszczęto w 2019 r. (prezentacja założeń wsparcia i dyskusja z dyrektorami departamentów strategii z urzędów marszałkowskich PW odbyła się 12 lipca 2019 r.). Po okresie spotkań z udziałem m.in. resortów właściwych dla planowanych zakresów wsparcia, a także województw PW, zarysowano wstępny zakres Programu.

Od września 2020 r. do maja 2021 r. zorganizowano cykl spotkań z udziałem przedstawicieli województw i właściwych instytucji.

W 2020 r. zorganizowano spotkania: **29 września** (ogólne ws. przygotowania FEPW), **7 października** (transport), **12 października** (przedsiębiorczość i innowacje), **14 października** (przyroda, klimat, energia), **21 października** (kapitał społeczny i potencjał turystyczny), **26 października** (uzdrowiska), **3 listopada** (promocja gospodarcza), **26 listopada** (z przedstawicielami regionu mazowieckiego regionalnego), **17 grudnia** (ponadregionalne produkty turystyczne). Spotkania kontynuowano w 2021 r.: **28 stycznia** (drogi), **18 marca**, **21 maja oraz 21 września** (ponadregionalne produkty turystyczne).

2 marca 2021 r. projekt FEPW przekazano do zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego (nie zgłosiła uwag). Projekt przedyskutowano na posiedzeniach

Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego: **22 marca 2021 r.** w woj. mazowieckim, a **25 marca 2021 r.** – w woj. podlaskim.

9 i 18 marca 2021 r. projekt FEPW przedstawiono na Podkomitecie ds. rozwoju partnerstwa w ramach Komitetu UP oraz Zespołu ds. funduszy i Zespołu ds. realizacji zasady partnerstwa Rady Działalności Pożytku Publicznego. **20 kwietnia 2021 r.** na posiedzeniu Rady przyjęto uchwałę nr 177 w sprawie projektu FEPW, przekazującą uwagi do projektu dokumentu.

Konsultacje społeczne FEPW wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko prowadzono od **5 marca do 8 kwietnia 2021 r.**

Do udziału w konsultacjach zaproszono bezpośrednio niemal 170 podmiotów biorąc pod uwagę m.in. wymagania w zakresie organizacji partnerstwa określone w art. 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa²⁹, potencjał instytucjonalny tj. wiedzę i doświadczenie dające gwarancję wysokiej jakości wkładu merytorycznego oraz dotychczasową współpracę w ramach KM POPW 2014-2020. W ten sposób stworzono listę obejmującą:

- przedstawiciele administracji rządowej,
- samorządy województw PW+ (6) oraz JST, na obszarze których będzie realizowana interwencja (miasta woj., MŚTFSG oraz pozostałe miasta subregionalne – bieguny wzrostu);
- urzędy, agencje, dyrekcje oraz inne podmioty realizujące zadania publiczne;
- stowarzyszenia/ zrzeszenia samorządów;
- partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty działające na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Dokumenty udostępniono na stronie www.polskawschodnia.gov.pl/konsultacje oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa. Także – po uprzednim umówieniu się telefonicznym (COVID-19) – do wglądu w siedzibie Ministerstwa.

Informacja o konsultacjach pojawiła się na stronie Ministerstwa

<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony> oraz na portalu

www.funduszeuropejskie.gov.pl. Została również **ogłoszona w prasie** 4 marca 2021 r. –

w formie ogłoszeń w dziennikach regionalnych (Dziennik Wschodni, Echo Dnia (wydania: radomskie, świętokrzyskie oraz podkarpackie), Gazeta Olsztyńska, Gazeta Codzienna „Nowiny”, Gazeta Współczesna, Kurier Poranny oraz Super Express) oraz **w social mediach** – na profilach na Facebooku: Ministerstwa, Funduszy Europejskich i I love Polska Wschodnia:

- <https://www.facebook.com/MinisterstwoFunduszyiPolitykiRegionalnej>
- <https://www.facebook.com/FunduszeUE>
- <https://www.facebook.com/polskawschodnia>

²⁹ Rozporządzenia delegowane Komisji (UE) NR 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

oraz na Twitterze Ministerstwa:

- https://twitter.com/MFIPR_GOV_PL.

Konsultacje zainaugurowano 5 marca 2021 r. **konferencją** (w trybie online – transmisja na ZOOM oraz na kanale YouTube Ministerstwa), którą otworzyła Pani M. Jarosińska-Jedynak – Sekretarz Stanu w Ministerstwie, przedstawiając założenia projektu FEPW. Projekt Prognozy OOS omówił przedstawiciel wykonawcy – Głównego Instytutu Górnictwa. Następnie odbyła się sesja pytań i odpowiedzi.

Uwagi i wnioski można było składać do 8 kwietnia 2021 r. formularzem na stronie www, pisemnie na adres Ministerstwa oraz ustnie do protokołu.

W konsultacjach zgłoszono uwagi i rekomendacje modyfikujące treść FEPW i podnoszące jego jakość merytoryczną, które dotyczyły m.in. takich zagadnień jak:

- zakres wsparcia (propozycja dodania np. wsparcia promocji Marki Polski Wschodniej, obsługi inwestorów i eksporterów i szlaków regionalnych);
- komplementarność interwencji (postulowano uszczegółowienie FEPW w zakresie komplementarności z programami krajowymi i regionalnymi);
- katalog beneficjentów (dodanie beneficjentów np. państwowych osób prawnych, organizacji pozarządowych);
- alokacja na poszczególne obszary wsparcia (relokacja środków między obszarami wsparcia).

Projekt FEPW stanowił przedmiot **wysłuchania publicznego (29 kwietnia 2021 r.,** w formie wideokonferencji (transmisja na ZOOM oraz Youtube).

Pomysłodawcą wysłuchania był Podkomitet ds. Rozwoju Partnerstwa w ramach Komitetu UP, w którym zasiadają przedstawiciele: rządu, samorządu, partnerów społecznych i gospodarczych oraz społeczeństwa obywatelskiego.

Wydarzenie przygotowała Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych oraz Fundacja Stocznia. Ministerstwo wspierało organizacyjnie przedsięwzięcie.

Moderatorami wysłuchania byli przedstawiciele: Centrum Poradnictwa Prawnego PRAWNIKON/ Rzeszowskiej Federacji Kobiet Aktywnych oraz Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana. W spotkaniu wzięło udział 190 osób, do wypowiedzi zgłosiły się 24 osoby, w tym przedstawiciele m.in.: Młodzieżowego Strajku Klimatycznego, Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa i OFOP.

Wysłuchanie odwrócone, na którym Ministerstwo przedstawiło stanowisko do postulatów zgłoszonych w trakcie ww. wysłuchania i sposób ich uwzględniania w projekcie FEPW odbyło się **5 października 2021 r.** w formie wideokonferencji (transmisja na ZOOM oraz Youtube). Informacje nt. wysłuchania na stronie:

<https://www.polskawschodnia.gov.pl/strony/o-programie/fe-dla-polski-wschodniej-2021-2027/>.

Równolegle przeprowadzone zostały konsultacje międzyresortowe projektu FEPW.

Raport z konsultacji został opublikowany na ww. stronie Ministerstwa.

18 listopada 2021 r. FEPW uzyskał pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

W celu oceny potencjalnych skutków realizacji FEPW na środowisko sporządzono Prognozę oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu. Analiza priorytetów i planowanych działań oraz ocena skutków środowiskowych wykazała, że **większość przedsięwzięć planowanych w ramach FEPW nie będzie wpływać znacząco na środowisko.**

Część działań wynikających z: priorytetu **2 Energia i klimat** (efektywność sieci energetycznych), priorytetu **3 Zrównoważona mobilność miejska** (w zakresie rozbudowy infrastruktury), priorytetu **4 Spójna sieć transportowa** oraz priorytetu **5 Zrównoważona turystyka** (w zakresie projektów dotyczących infrastruktury, jaką są obiekty liniowe, kubaturowe i parkingi, zagospodarowania i modernizacji istniejących pomieszczeń biurowo-usługowych) może skutkować znaczącymi negatywnymi oddziaływaniami na środowisko. **Ich wpływ na środowisko będzie miał jednak charakter przemijający**, o ile ich wdrażanie będzie zgodne z obowiązującymi normami prawnymi i zaleceniami.

Potencjalnego oddziaływania na środowisko można spodziewać się w wyniku rozwoju przedsiębiorczości i innowacji, a więc opracowania i komercjalizacji nowych technologii i nowych produktów/usług. **Wsparcie wymienionych rozwiązań wymaga stosowania kompleksowej oceny oddziaływania środowiskowego, prowadzonej na etapie projektu (ekoprojektowanie) oraz realizacji i wdrażania produktu.**

Dla Programu przeprowadzono analizę DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), która wykazała, iż rodzaje działań w ramach poszczególnych celów szczegółowych ujętych w FEPW są zgodne z wytycznymi UE w zakresie ochrony środowiska i ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Wskazane jest aby projekty FEPW wykorzystywały dobre praktyki w zakresie ochrony środowiska, w szczególności standardów ochrony drzew, np. opracowanych w ramach projektu LIFE „*Drzewa dla zielonej infrastruktury Europy*” (informacje dostępne na stronie: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/standardy-ochrony-drzew> oraz <http://drzewa.org.pl/standardy/>).

Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja

Przedstawiciele partnerów, o których mowa w art. 8 ust. 1 CPR będą mieli zapewniony udział w procesie monitorowania i ewaluacji FEPW przede wszystkim jako członkowie KM. Zadaniem komitetu będzie m.in.: zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów oraz ich

zmian, planu ewaluacji i jego zmian oraz zmian w Programie. Komitet będzie analizował m.in.: postępy w realizacji FEPW oraz w osiągnięciu celów pośrednich i końcowych, kwestie mające wpływ na wyniki Programu i środki podjęte w celu zaradzenia tym kwestiom, postępy w dokonywaniu ewaluacji, sporządzaniu podsumowań ewaluacji i w ewentualnych działaniach następczych podjętych w związku z ustaleniami, realizację działań w zakresie komunikacji oraz spełnienia warunków podstawowych i ich stosowania przez cały okres programowania.

IZ FEPW będzie promować stosowanie Paktów Uczciwości w projektach. O realizacji Paktów Uczciwości będą informowani członkowie KM.

Procedury wdrażania Programu będą podlegały bieżącej ocenie i będą analizowane pod kątem możliwości wprowadzenia uproszczeń. Ocena będzie prowadzona z udziałem interesariuszy zaangażowanych w realizację programu, włączając wnioskodawców, członków KM oraz instytucje wdrażające. Uproszczenia planowane do wdrożenia będą dotyczyły m.in.:

- wykorzystania systemów informatycznych;
- zasad dokonywania zakupów do których nie stosuje się ustawy Prawo zamówień publicznych;
- wymaganych dokumentów na etapie oceny wniosków oraz kryteriów oceny wniosków.

7. Komunikacja i widoczność

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. j) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [4 500]

Komunikacja o Programie to informowanie o ofercie, rezultatach i korzyściach płynących z jego realizacji dla społeczeństwa, zwłaszcza mieszkańców PW. Działania komunikacyjne w Programie (daje: działania):

- pomagają dostrzec i zrozumieć ideę integracji europejskiej jako przestrzeni do współpracy przy budowaniu przyszłości Europy;
- zapewniają transparentność wydatków z budżetu UE;
- podnoszą świadomość i akceptację ogółu społeczeństwa dla osiągnięć polityki spójności oraz roli i znaczenia wsparcia UE w pobudzaniu rozwoju społ.-gosp. PL, regionów i całej UE;
- wiążą cele FEPW z głównymi celami polityki spójności, które są zgodne z celami UE;
- informują o realizacji wspólnych celów i priorytetów rozwojowych PL i UE, w tym o korzyściach niematerialnych i wartościach UE;
- uwzględniają i akcentują strategie UE, w które wpisują się obszary interwencji i projekty FEPW;
- zapewniają komunikację wizualną adekwatną i proporcjonalną do wielkości wsparcia FE.

Działania prowadzą IZ, IP, IW i IK UP oraz inne podmioty odpowiedzialne za planowanie wspieranych inwestycji, we współpracy z instytucjami europejskimi, krajowymi, regionalnymi, a także partnerami społ.-gosp. i beneficjentami.

Organy władz publicznych (krajowych, regionalnych i lokalnych) zapewnią widoczność wsparcia we wszystkich aktywnościach bezpośrednio związanych z operacjami wspartymi z FE, w zakresie ich właściwości rzeczowej lub terytorialnej, w planowaniu, finansowaniu, realizacji lub nadzorze nad realizacją projektów.

FEPW to szczególne wsparcie, która przyspiesza i wzmacnia rozwój PW, zwiększając możliwości mieszkańców oraz przedsiębiorstw. Dzięki temu regiony PW+ szybciej stają się atrakcyjnym miejscem do życia i inwestowania.

Informowanie o Programie stanowi element krajowego systemu komunikacji marki FE. Rozwinięciem założeń przedstawionych w tym rozdziale jest SK FE, która doprecyzowuje unikalny wkład FEPW w komunikację o FE.

Wszystkie działania informacyjno – promocyjne prowadzi się z uwzględnieniem zasad dostępności oraz wartości UE, w tym równości szans i niedyskryminacji, włączenia społecznego dla zwalczania negatywnych stereotypów dot. grup narażonych na dyskryminację oraz z uwzględnieniem postępu cyfryzacji i EZŁ.

Cele

Cele działań:

1. zachęcenie do sięgania po FE,

2. wsparcie w realizacji projektów,
3. zapewnienie wysokiej świadomości nt. działań rozwojowych w kraju, realizowanych z udziałem FE oraz znaczenia przynależności do UE i roli w kształtowaniu przyszłości Europy.

Działania prowadzi się wyłącznie w obszarze FE w zakresie ww. celów, z wyłączeniem innych zakresów, np.: promowania instytucji lub osób oraz działań o charakterze politycznym.

Grupy docelowe

Działania kierowane są do grup docelowych programu:

- potencjalni beneficjenci - cel komunikacji 1. i 3.;
- beneficjenci - cel 2., 3. i 1.;
- ogół społeczeństwa - cel 3. i 1.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji są dobierane do grupy docelowej i wynikają z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów przez poszczególne z tych grup.

Działania koncentrują się na wszystkich grupach docelowych, a wybór kanałów i narzędzi jest powiązany z celami. Priorytetowe kanały to:

- media o szerokim zasięgu (np. telewizja, radio, prasa, internet, kino);
- media społecznościowe (kanały własne oraz kampanie w kanałach płatnych);
- wydarzenia informacyjne i promocyjne;
- reklama zewnętrzna;
- publikacje i materiały audio-video;
- portal Funduszy, w tym strona internetowa Programu;
- sieć PIFE.

Duży nacisk kładzie się na wykorzystanie potencjału beneficjentów jako ambasadorów marki FE. Aby wesprzeć ich w promocji projektów, opracowano przewodnik i wzory grafik do pobrania, z obowiązkowymi oznaczeniami i zasadami. Obowiązki info-promo beneficjentów zawarto w umowie o dofinansowanie.

Działania prowadzi się dla pojedynczych projektów, całych schematów pomocowych i grup projektów.

Specjalnej promocji podlegają operacje strategiczne. Wymiar europejski komunikacji zapewniają:

- zapraszanie KE na ważne wydarzenia,
- uwzględnienie wystąpienia KE w scenariuszu wydarzeń,
- cytaty z KE w informacji o wydarzeniu.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ, IP i IW wynosi 6 270 000 euro.

Wstępny podział budżetu na cele komunikacji:

1. cel - 30%,
2. cel - 30%,
3. cel - 40%.

W zależności od osiągniętych wskaźników budżet jest na bieżąco aktualizowany.

Tabela 23 Budżet na działania komunikacyjne IZ, IP i IW (w tys. euro)

2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Suma
10	1 100	1 100	1 100	1 100	1 000	430	430	6 270

Monitorowanie i ocena działań

Działania podlegają stałej ocenie i monitorowaniu pod kątem jakości, skuteczności osiągnięcia celów dotarcia do grup docelowych. Służą temu m.in. badania ankietowe, jakościowe, analizy użyteczności.

Monitorowanie celów i wskaźników (produktu, rezultatu i oddziaływania) SK FE prowadzi IK UP (co 1-3 miesięcy). Społeczeństwo PL jest też regularnie badane pod kątem oceny wiedzy, świadomości oraz rozpoznawalności FE. Wyniki dostarczają rekomendacji dla dalszych działań.

Wskaźnik	Baza	Cel
odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój PL	28%	32%
znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w PL	84%	86%
odsetek mieszkańców PL uważających, że osobiście korzystają z FE	58%	65%

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 1)	☐	X
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 2)	☐	X

Aneks 1

Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

Nie dotyczy

Aneks 2

Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

Nie dotyczy

Aneks 3

Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym w wraz z harmonogramem
(art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)

Pole tekstowe [2 000]

1. Platformy startowe dla nowych pomysłów – kompleksowe wsparcie dla osób mających pomysł na innowacyjny biznes, chcących założyć start-up w Polsce Wschodniej.
Lata realizacji projektu: 2023-2029
2. „Trójstyk” – Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola - Tarnobrzeg/Sandomierz - Ocice/Padew – inwestycja dopełniająca inwestycje kolejowe zrealizowane w Programie Operacyjnym Polska Wschodnia 2014-2020, stanowiąca domknięcie układu komunikacyjnego w południowej części makroregionu Polski Wschodniej.
Lata realizacji projektu: 2023-2029

Operacje o znaczeniu strategicznym będą realizowane także w następujących obszarach:

1. Adaptacja miast do zmian klimatu
2. Zrównoważona mobilność miejska
3. Ponadregionalne produkty turystyczne

ale z uwagi na konkurencyjny system wyboru, ich lista będzie uzupełniana, wraz z postępowaniem naborów projektów.

Aneks 4

Plan działania w ramach EFMRA na rzecz poszczególnych regionów najbardziej oddalonych

Nie dotyczy